

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**DESTEKLEME ve YETİŞTİRME KURSLARINDA GÖREV
ALAN ÖĞRETMENLERİN KURSLAR HAKKINDAKİ
GÖRÜŞLERİ**

TUNAHAN TUNALI

Denizli, 2023

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**DESTEKLEME ve YETİŞTİRME KURSLARINDA GÖREV ALAN
ÖĞRETMENLERİN KURSLAR HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ**

Tunahan TUNALI

Danışman

Prof. Dr. Kazım ÇELİK

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada; Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi, Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Tunahan TUNALI

TEŞEKKÜRLER

Hem yüksek lisans eğitimimde hem de yüksek lisans proje çalışmamda bilgi ve tecrübesiyle mesleki ve kişisel gelişimim üzerimde büyük emeği olan, danışmanlığımı yaparak motivasyon ve desteğini hiç esirgemeyen çok değerli hocam Prof. Dr. Kazım ÇELİK'e katkılarından dolayı çok teşekkür ederim.

İdarecilik mesleğime kattığı pozitif bakış açısıyla, yüksek lisans eğitimimde emeği geçen başta Eğitim Bilimleri Bölüm Başkanı Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN'e şükranlarımı sunarım. Yüksek lisans ders döneminde bana kattıkları bilgi ve tecrübeleri için Doç. Dr. Türkay Nuri TOK'a, Doç. Dr. Aydan ORDU'ya, Doç. Dr. Özen YILDIRIM'a, Doç. Dr. Metin YAŞAR'a, Dr. Öğr. Üyesi Meral URAS BAŞER'e, Dr. Öğr. Üyesi Muammer KUNT'a teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca tez yazım sürecinde değerli katkılarını sunan arkadaşlarım Engin YILDIRIM'a, Hüseyin Serdar İLHAN'a, Murat ÇELİK'e, Fatih GEZER'e çok teşekkür ederim.

Tunahan TUNALI

ÖZET

Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında Görev Alan Öğretmenlerin Kurslar Hakkındaki Görüşleri

TUNALI, Tunahan

Yüksek Lisans Dönem Projesi, Eğitim Bilimleri ABD,

Eğitim Yönetimi Bilim Dalı

Proje Danışmanı: Prof. Dr. Kazım ÇELİK

Mayıs 2023, 48 sayfa

Türkiye'de eğitimde fırsat eşitliği sağlanması için destekleme ve yetiştirme kursları uygulaması bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı destekleme ve yetiştirme kurslarında görev alan öğretmenlerin görüşlerini incelemektir. Çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmış, 16 öğretmenin katılımıyla veriler toplanmıştır. Ulaşılan sonuçlara göre öğretmenler destekleme ve yetiştirme kurslarını akademik başarı ve derslerin pekiştirilmesi açısından yararlı bulmaktadır. Öğretmenlerin düşüncesine göre destekleme ve yetiştirme kurslarının öğrenci başarısını artırdığı ve fırsat eşitliği imkanı sunduğu çalışmanın sonuçları arasındadır. Destekleme ve yetiştirme kursları ile ilgili materyal eksikliği, ulaşım, devamsızlık, velilerin katılımı konularında sorunlar yaşandığı yönünde sonuçlara ulaşılmıştır. Çalışmanın sonuçları 16 farklı öğretmenin verdiği yanıtlarla sınırlıdır.

Anahtar Kelimeler: Eğitimde Fırsat Eşitliği, Öğretmen Görüşleri, Destekleme ve Yetiştirme Kursları.

ABSTRACT

Opinions of the Teachers Working in Support and Training Courses About the Courses

TUNALI, Tunahan

Master Project, Department of Educational Sciences,

Department of Educational Administration

Project Advisor: Prof. Dr. Kazım ÇELİK

May 2023, 48 pages

In Turkey, there are support and training courses to ensure equal opportunity in education. The aim of this study is to examine the opinions of teachers who take part in support and training courses. In the study, semi-structured interview method was used and data were collected with the participation of 16 teachers. According to the results, teachers find support and training courses useful in terms of academic success and reinforcement of lessons. According to the opinion of the teachers, it is among the results of the study that support and training courses increase student success and offer equal opportunities. It has been concluded that there are problems with the lack of materials related to support and training courses, transportation, absenteeism, and participation of parents. The results of the study are limited to the answers given by 16 different teachers.

Keywords: Equal Opportunity in Education, Teachers' Opinions, Support and Training Courses.

İÇİNDEKİLER

ETİK BEYANNAMESİ.....	i
TEŞEKKÜRLER	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar LİSTESİ.....	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	viii
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi	2
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	3
1.5. Sayıtlar.....	3
1.6. Tanımlar	3
İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	4
2.1. Kuramsal Çerçeve	4
2.1.1. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Tanımı ve Kapsamı	4
2.1.2. Türkiye'de Eğitim Sisteminde Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Yeri.	6
2.1.3. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının İşleyişi	8
2.1.4. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarından Beklentiler	10
2.1.5. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında Görev ve Sorumluluklar	14
2.2. İlgili Araştırmalar	17

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM	19
3.1. Araştırma Deseni	19
3.2. Katılımcılar	19
3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri.....	20
3.4. Veri Toplama Süreci.....	21
3.5. Verilerin Analizi	21
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR ve YORUM	22
4.1. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Gerekliliğine Dair Bulgular	22
4.2. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarındaki Sorunlara Dair Bulgular	23
4.3. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Olumlu Etkilerine Dair Bulgular	25
4.4. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Olumsuz Etkilerine Dair Bulgular	26
4.5. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Hafta İçi Yapılmasına Dair Bulgular ...	28
4.6. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Hafta Sonu Yapılmasına Dair Bulgular... ..	29
4.7. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarından Beklentilere Dair Bulgular	31
4.8. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Başarıya Katkısına Dair Bulgular	33
4.9. Destekleme ve Yetiştirme Kursları İçin Önerilere Dair Bulgular	34
BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER	38
5.1. Tartışma	38
5.2. Sonuç	39
5.3. Öneriler	40
KAYNAKÇA	41
ÖZGEÇMİŞ	Error! Bookmark not defined.

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2.1. <i>Türkiye'de Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında Açılabilir Dersler</i>	7
Tablo 2.2. <i>Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının İşleyişinde Denetim</i>	9
Tablo 2.3. <i>Destekleme ve Yetiştirme Kursları Hakkındaki Beklentilere Dair Öğretmen Önerileri</i>	13
Tablo 2.4. <i>Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında Öğretmenlerin Yaşadığı Sorunlar</i>	15
Tablo 3.1. <i>Araştırmaya Katılan Katılımcıların Demografik Özellikleri</i>	20
Tablo 4.1. <i>Destekleme ve Yetiştirme Kursları Sizce Gerekli mi Sorusuna Dair Bulgular</i>	22
Tablo 4.2. <i>Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında Ne Gibi Sorunlar Yaşanıyor Sorusuna Dair Bulgular</i>	23
Tablo 4.3. <i>Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Olumlu Etkileri Nelerdir Sorusuna Dair Bulgular</i>	25
Tablo 4.4. <i>Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Olumsuz Etkileri Nelerdir Sorusuna Dair Bulgular</i>	26
Tablo 4.5. <i>Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Hafta İçi Yapılmasının Avantaj ve Dezavantajları Nelerdir Sorusuna Dair Bulgular</i>	28
Tablo 4.6. <i>Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Hafta Sonu Yapılmasının Avantaj ve Dezavantajları Nelerdir Sorusuna Dair Bulgular</i>	30
Tablo 4.7. <i>Destekleme ve Yetiştirme Kurslarından Beklentiler Neler Olmalıdır Sorusuna Dair Bulgular</i>	31
Tablo 4.8. <i>Destekleme ve Yetiştirme Kursları Öğrencilerin Başarısına Katkı Sağlıyor mu Sorusuna Dair Bulgular</i>	33
Tablo 4.9. <i>Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Daha Etkili ve Verimli Olması İçin Neler Önerirsiniz Sorusuna Dair Bulgular</i>	35

ŞEKİLLER LİSTESİ

<i>Şekil 2.1.</i> Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönetim Sistemi Girişi	5
<i>Şekil 2.2.</i> Destekleme ve Yetiştirme Kursları ile Birlikte Kazanımlar	11
<i>Şekil 2.3.</i> Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında Öğrencilerin Yaşadığı Sorunlar	16

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

Giriş bölümünde araştırma konusunu tanıtıcı nitelikte bilgilere yer verilmektedir. Giriş bölümü aynı zamanda çalışmada nasıl bir yol izleneceği ve çalışmanın nelere odaklandığı konusunda bilgiler içermektedir. Bu kapsamda problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, araştırmanın sınırlılıkları, sayıltılar, tanımlar konu başlıklarına yer verilmektedir.

1.1. Problem Durumu

Türkiye'de eğitimle ilgili konularda karar alıcı konumunda olan Milli Eğitim Bakanlığı, 2014 yılında okullarda destekleme ve yetiştirme kurslarının uygulanmaya başlaması yönünde bir karar almıştır (Aküzüm ve Saraçoğlu, 2018: 102). Eğitimin niteliğini artırmak amacıyla alınan bu karar, öğretmenlerin yanında öğrenciler ve okul yöneticilerini doğrudan ilgilendirmektedir. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında yer alan uygulamalar, araştırmanın problem durumunu oluşturan hususlardan birisidir.

Nartgün ve Dilekçi (2022), destekleme ve yetiştirme kurslarının öğrenciler tarafından yoğun bir ilgi gördüğünü belirtmiş, aynı zamanda bu kursları okul yöneticileri, öğretmenler ve velileri etkileyen yeni bir uygulama olarak nitelendirmiştir. Uygulamaların geçmişinin çok eskilere uzanmaması, problem durumu kapsamında yer almaktadır. Öğrenciler tarafından yoğun bir şekilde ilgi görmesi ve eğitim aktörlerinin tamamını etkilemesi destekleme ve yetiştirme kurslarının ele alındığı çalışmanın problem durumunu oluşturmaktadır.

Kozikoğlu ve Özcanlı (2020), Türkiye'de dershanelerin dönüşüm sürecine girmesine paralel olarak okullarda destekleme ve yetiştirme kurslarının ortaya çıktığını vurgulamaktadır. Ailelerin eğitim süreçlerinde katlandığı maliyetlerin düşürülmesi, öğrencilere eğitim hakkında sürekli destek sağlanması, sınavlara hazırlık sürecine katkıda bulunulması gibi hususlar destekleme ve yetiştirme kurslarını açıklamaktadır.

Destekleme ve yetiştirme kurslarının açılmasının öncelikli hedefleri arasında yer alan bu hususlar aynı zamanda çalışmanın problem durumu kapsamında kendisine yer edinmiştir.

Sarıca (2018), destekleme ve yetiştirme kursları hakkındaki araştırmada öğretmenler açısından avantaj ve dezavantaj olarak nitelendirilen örnekleri incelemiştir. Araştırmada vurgulanan öğrenci devamsızlıkları, motivasyon düşüklüğü gibi dezavantajların yanında dersi pekiştirme, ücretsiz eğitim ve fırsat eşitliği gibi avantajlar problem durumu kapsamında yer almaktadır. Araştırma gereğince öğretmenlerin görüşlerine yer verilmektedir.

Araştırmanın problem cümlesi ‘öğretmenlerin destekleme ve yetiştirme kursları hakkındaki görüşleri nelerdir’ şeklindedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı destekleme ve yetiştirme kurslarında görev alan öğretmenlerin kurslar hakkındaki görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırmada destekleme ve yetiştirme kurslarının hafta içi ve hafta sonu yapılması konusundaki düşüncelerin açıklanması amaçlanmaktadır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Destekleme ve yetiştirme kursları hakkındaki sürecin en önemli aktörleri olan öğretmenlerin görüşleri açısından ele alınması araştırmanın önemini oluşturmaktadır. Destekleme ve yetiştirme kursları hakkında saha araştırması aracılığıyla veriler toplanması, araştırmanın özgün değerini meydana getirmektedir ve araştırmayı önemli hale getirmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma yüz yüze görüşmelere (mülakat) katılan ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin verdikleri yanıtlarla sınırlıdır. Ayrıca destekleme ve yetiştirme kursları hakkında literatürde yer alan bilgilerle sınırlıdır.

1.5. Sayıtlar

Araştırma kapsamında yapılan görüşmelere katılan öğretmenlerin samimi yanıtlar verdikleri varsayılmaktadır. Ulaşılan bilgilerin geçerli ve güvenilir olduğu düşüncesi, araştırmanın sayıtları arasındadır. Araştırmada yüz yüze görüşmeler için oluşturulan soruların yeterli olduğu varsayılmaktadır.

1.6. Tanımlar

Destekleme ve Yetiştirme Kursları: “Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî ve özel örgün eğitim kurumlarında öğrenim gören istekli öğrenciler ile ortaöğretimden mezun olanlara verilecek destekleme ve yetiştirme kurslarıdır” (MEB, 2022).

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Çalışmanın bu bölümünde ilk olarak destekleme ve yetiştirme kursları hakkında kuramsal çerçeve araştırmasına yer verilmektedir. Ardından konuyla ilgili araştırmalara dair incelemeler yapılmaktadır.

2.1. Kuramsal Çerçeve

Eğitim alanında yaşanan hızlı gelişmelere uyum sağlanması, yenilikçi ve sürdürülebilir bir eğitimle mümkündür. Yaşanan gelişmelere uyum sağlayacak bireylerin yetiştirilmesi eğitimin önceliklerinden birisidir (Keskin ve Kazak, 2020: 821). Destekleme ve yetiştirme kursları, bu hedefe katkı sağlaması beklenen uygulamalar arasındadır. Kuramsal çerçeve incelemesinde destekleme ve yetiştirme kurslarının tanımı ve kapsamı, Türkiye'de eğitim sisteminde destekleme ve yetiştirme kurslarının yeri, destekleme ve yetiştirme kurslarının işleyişi, destekleme ve yetiştirme kurslarından beklentiler, destekleme ve yetiştirme kurslarında görev ve sorumluluklar konu başlıkları araştırılmaktadır.

2.1.1. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Tanımı ve Kapsamı

Dershanelerin dönüştürülmesi sürecini takiben öğrencilerin merkezi sınavlara hazırlanması, dersle ilgili eksikliklerin giderilmesi ve derslerin pekiştirilmesi, veliler ile öğrencilerin dershanelerin kapatılması sebebiyle yaşadığı endişelerin giderilmesi için Milli Eğitim Bakanlığı destekleme ve yetiştirme kurslarını uygulamaya geçirmiştir (Biber vd., 2017: 105). Destekleme ve yetiştirme kursları, eğitimde fırsat eşitliği sağlanması adına yürütülen bir girişim olarak nitelendirilmektedir (Eski, Gürol ve Gül, 2021: 526).

“Destekleme ve yetiştirme kursları (DYK), Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı ortaokul ve liselerde okuyan öğrencilere yönelik olarak örgün eğitim kurumlarında hizmet vermektedir” (Kurnaz ve Kasırğa, 2021: 710). Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında eğitim müfredatında yer alan derslerin verildiği bilinmektedir (Bozbayındır ve Kara, 2017: 338). Bunun yanı sıra Türkiye’de destekleme ve yetiştirme kursları ile ilgili düzenlemeler (hangi derslerin verileceği gibi), Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenmektedir.

Aşağıdaki şekilde üzerinde destekleme ve yetiştirme kursları yönetim sistemi girişinin görüntüsü yer almaktadır.

Şekil 2.1. Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönetim Sistemi Girişi

Kaynak: Çintaş, 2021: 19.

Şekil üzerinde yer alan bilgiler destekleme ve yetiştirme kursları yönetim sistemi girişindeki farklı seçenekleri göstermektedir.

2.1.2. Türkiye'de Eğitim Sisteminde Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Yeri

Türkiye'de eğitim sisteminde destekleme ve yetiştirme kurslarının yerini açıklarken öncelikle dershanelerin kapatılma sürecine değinilmesi gerekmektedir. Türkiye'de dershaneler, yasal statü kazandıktan yaklaşık elli yıl sonra 2014 yılında Resmi Gazete'de yayımlanan kararla kapatılmıştır (Canlı, 2019: 482). Dershaneler kapatıldıktan sonra destekleme ve yetiştirme kurslarının açılması yönünde karar Milli Eğitim Bakanlığı tarafından bildirilmiştir.

Eğitim, yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Türkiye'de öğrencilerin ek öğrenme taleplerine yanıt vermeye yönelik uygulamalardan birisi destekleme ve yetiştirme kursları olarak görünmektedir. Türkiye'de destekleme ve yetiştirme kursları, 2014-2015 eğitim-öğretim yılından itibaren ortaokul ve liselerde uygulanmaya başlamıştır (Durmaz, Özçelik ve Tek, 2022: 3033).

Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında açılan dersler aşağıdaki tablo üzerinde gösterildiği gibidir.

Tablo 2.1. Türkiye'de Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında Açılacak Dersler

Sıra No	İLKÖĞRETİM DERSLERİ	SINIF DÜZEYLERİ
1	TÜRKÇE	6, 7, 8
2	MATEMATİK	6, 7, 8
3	FEN BİLİMLERİ	6, 7, 8
4	SOSYAL BİLGİLER	6, 7
5	T.C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	8
6	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	6, 7, 8
7	YABANCI DİL	6, 7, 8
ORTAÖĞRETİM DERSLERİ		
1	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI	10, 11, 12, Mezun
2	MATEMATİK	10, 11, 12, Mezun
3	FİZİK	10, 11, 12, Mezun
4	KİMYA	10, 11, 12, Mezun
5	BİYOLOJİ	10, 11, 12, Mezun
6	TARİH	10, 11, 12, Mezun
7	COĞRAFYA	10, 11, 12, Mezun
8	T.C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	12, Mezun
9	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	10, 11, 12, Mezun
10	YABANCI DİL	10, 11, 12, Mezun
11	FELSEFE	10, 11, 12, Mezun
12	PSIKOLOJİ	11, 12, Mezun
13	SOSYOLOJİ	11, 12, Mezun
14	MANTIK	11, 12, Mezun
15	TÜRKÇE (Yabancılara Türkçe Öğretimi) NOT: Uluslararası Anadolu İmam Hatip Liseleri İçin	9
ÖZEL EĞİTİM MESLEK OKULU DERSLERİ		
1	TÜRKÇE (Özel Eğitim Meslek Okulu)	10,11,12, Mezun
2	MATEMATİK (Özel Eğitim Meslek Okulu)	10,11,12, Mezun
3	SOSYAL HAYAT (Özel Eğitim Meslek Okulu)	10,11,12, Mezun
4	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ (Özel Eğitim Meslek Okulu)	10,11,12, Mezun
YAZ OKULU DERSLERİ(İLKÖĞRETİM)		
1	YAZ OKULU MATEMATİK	4
2	YAZ OKULU MATEMATİK	5-6
3	YAZ OKULU MATEMATİK	7-8
4	YAZ OKULU İNGİLİZCE	4
5	YAZ OKULU İNGİLİZCE	5-6
6	YAZ OKULU İNGİLİZCE	7-8
YAZ OKULU DERSLERİ(ORTAÖĞRETİM)		
1	YAZ OKULU MATEMATİK	9-10
2	YAZ OKULU MATEMATİK	11-12
3	YAZ OKULU İNGİLİZCE	9-10
4	YAZ OKULU İNGİLİZCE	11-12

Kaynak: MEB, 2023: 14.

Tablo üzerinde yer alan bilgiler, destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında hangi derslere yer verilebileceğinin anlaşılması bakımından yararlıdır.

Türk eğitim sisteminde destekleme ve yetiştirme kurslarının yeri, öğrencilerin merkezi sınavlardaki başarısının artırılması ve okuldaki başarının artırılması gibi odak noktaları etrafında şekillenmektedir (Sarıca, 2018: 93). Türkiye'de dershanelerin kapatılması sonrasında destekleme ve yetiştirme kursları açılarak eğitimde fırsat eşitliği sağlanması hedefine yönelik bir adım atılmıştır.

2.1.3. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının İşleyişi

Destekleme ve yetiştirme kursları gibi uygulamalar pek çok ülke tarafından kullanılmaktadır. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilecek olan dersler Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen kılavuzlara göre yürütülmektedir. Yıllık planlar kapsamında beceri ve kavrama testleri, tekrar testleri gibi hususlar yer almaktadır (Kurnaz ve Kasırğa, 2021: 710). Tüm bunlar destekleme ve yetiştirme kurslarının işleyişinde belirleyici konumdadır.

Denetim, destekleme ve yetiştirme kurslarının işleyişindeki önemli adımlardan birisidir. Aşağıdaki tabloda destekleme ve yetiştirme kurslarının denetimine konu olan hususlar derlenmiştir.

Tablo 2.1. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının İşleyişinde Denetim

KONTROL NO	EĞİTİM VE ÖĞRETİM	DENETİM GÖRÜŞÜ
1	Sınıfların/grupların oluşturulması amacıyla kursların başlangıcında hazır bulunuşluk sınavı yapılıp yapılmadığı	
2	Kurslara katılan öğrencilerin kazandıkları bilgi ve becerilerini ölçmek amacıyla kurs açılan derslerden her dönem izleme ve değerlendirme sınavı yapılıp yapılmadığı	
3	Kurslara katılan öğrencilerin kazandıkları bilgi ve becerilerini ölçmek amacıyla kurs açılan derslerden her dönem deneme sınavlarının yapılıp yapılmadığı	
4	Öğretmenlerin kurslara ön hazırlık yaparak girip girmedikleri	
5	Kurs konusunun kurs ders defterine yazılıp yazılmadığı	
6	Kursa gelmeyen öğrencilerin öğrenci/kursiyer yoklama defterine yazılıp yazılmadığı	
7	Kurs defterindeki konular ve fiilen işlenen dersler ile kurs programının uyumlu olup olmadığı	
8	Yürütülen kurs faaliyetlerinin Yönerge amaçları ve hedefleri çerçevesinde ilgili dersin öğretim programları ve içeriklerine uygun olarak yürütülüp yürütülmediği	
9	Kurslarda oluşturulan her bir sınıfın/grubun Yönergede belirtilen (10'dan az 24'den çok olamaz) kurala uygun oluşturulup oluşturulmadığı	
10	Bir kurs programı için oluşturulan sınıfların/grupların öğrenci/kursiyer sayılarının 10'un altına düşmediği, bununla birlikte aynı kurstaki iki sınıfın/grubun toplamının da 24'ü aşmadığı durumlarda sınıfların/grupların birleştirilmesi yoluna gidilip gidilmediği	
11	Öğrenci devamsızlıklarının e-Kurs Modülüne aynı gün işlenip işlenmediği	
12	Özürlü devamsızlıkların geciktirilmeden e-Kurs Modülüne işlenip işlenmediği	
13	Devamsızlık süresinin yarısını dolduran öğrenci/kursiyerlerin durumunun posta, e-posta veya diğer iletişim araçlarıyla velisine bildirilip bildirilmediği	
14	Her hangi bir dersten devamsızlık sınırını aşan öğrencilerin aynı gün kurs kayıtlarının silinip silinmediği	
15	Açılan her bir kursta öğrenci/kursiyer sayısının; devamsızlık, nakil, kayıt silme ve benzeri nedenlerle 10'un altına düşmesi durumunda, ivedilikle e-Kurs Modülü üzerinden kursun kapatılmasına dair işlemin başlatılarak il/ilçe milli eğitim müdürlüğünün onayına sunulup sunulmadığı	
16	Kapatılan kurs öğrencilerinin/kursiyerlerinin aynı alandaki bir başka kursa kayıtlarının yapılıp yapılmadığı	
17	Sınıf/gruplarda 10'un altında öğrencisi olan kurslarla ilgili il/ilçe onaylarının olup olmadığı	

Kaynak: MEB, 2023: 10.

Belirtilen denetim maddelerine denetçi tarafından görüşler belirtilerek kursun işleyişi hakkında düşünceler ortaya koyulmaktadır. Böylece destekleme ve yetiştirme

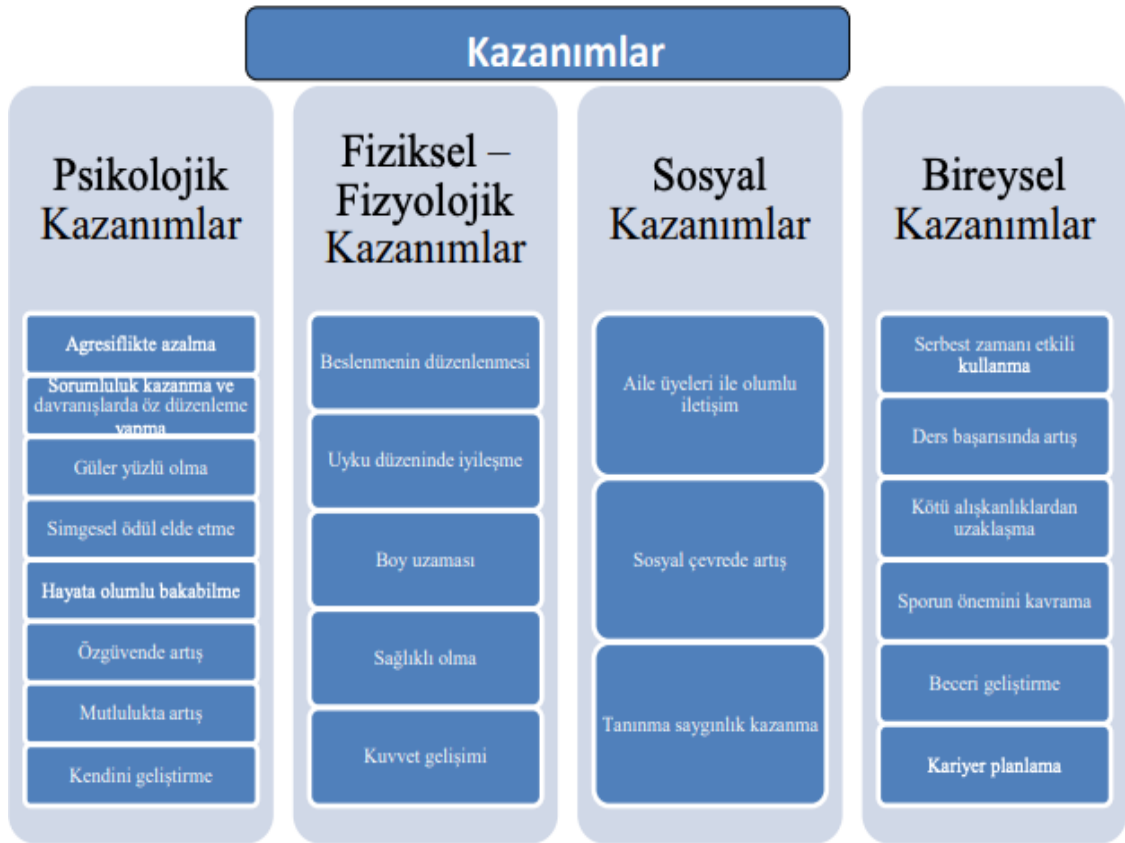
kurslarının işleyişinde Bakanlık tarafından belirlenen esaslara ne düzeyde uyum gösterildiği denetlenmiş olmaktadır.

Destekleme ve yetiştirme kursları eğitimin devam ettiği iki dönemde açıldığı gibi yaz döneminde de açılmaktadır (Uğurlu ve Aylar, 2017: 30). Kursların işleyişinin hangi dönemleri içerdiğinin anlaşılması bakımından bu ayrıntının göz önünde bulundurulması vardır. Ayrıca yılın her döneminde destekleme ve yetiştirme kurslarının aktif olması işleyişe dair olumlu bir göstergedir

2.1.4. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarından Beklentiler

Destekleme ve yetiştirme kurslarından beklentilerin başında eğitimde fırsat ve imkan eşitliği konusundaki açıkların kapatılması olarak görünmektedir (Topçu ve Ersoy, 2019: 63). Böylece özel kurs ya da ders imkanı bulunmayan öğrencilerin bu imkanı olan öğrenciler karşısında eşitsizliklerle karşılaşmasının önüne geçilmesi yönünde beklentiler vardır. Özellikle sosyoekonomik açıdan geride kalmış bölgelerde destekleme ve yetiştirme kurslarının bu beklentileri karşılamasının önemi büyüktür.

Toplumdaki bireylerin nitelikli bir eğitim almasına katkıda bulunması, destekleme ve yetiştirme kurslarından beklentiler arasındadır (Biber vd., 2017: 104). Bu beklentinin karşılık bulması noktasında ortaya çıkması muhtemel kazanımlar aşağıdaki şekil üzerinde gösterildiği gibidir.

Şekil 2.2. Destekleme ve Yetiştirme Kursları ile Birlikte Kazanımlar

Kaynak: Günbay ve Sarı, 2020: 921.

Şekil 2’de yer alan bilgilere göre psikolojik, fiziksel, sosyal, bireysel kazanımlar destekleme ve yetiştirme kurslarının kazanım alanlarını oluşturmaktadır. Psikolojik kazanımlar kategorisinde agresifliğin azalması, problemlili davranış oranının düşmesi, özgüven ve mutluluk düzeyinin artması, pozitif bir bakış açısının hakim olması gibi örnekler yer almaktadır. Beslenmenin düzenlenmesi, sağlıklı olma, kuvvet gelişimi, uyku düzeninin sağlanması gibi örnekler ise fiziksel kazanımlar kategorisini oluşturmaktadır. Sosyal kazanımlara aile bireyleri ile ilişkilerin olumlu yönde gelişmesi, sosyal çevrenin genişlemesi, saygınlık kazanma ve daha fazla kişi tarafından tanınma gibi örnekler verilmektedir. Bireysel kazanımlar kategorisinde ise serbest zamanın etkili kullanılması, kötü alışkanlıklardan uzaklaşılması, becerilerin gelişmesi, kariyer planlamasının yapılması gibi kazanımlar bulunmaktadır. Destekleme ve yetiştirme

kurslarının ders başarısının artmasına ek olarak pek çok farklı kazanımı içerdiğini göstermesi bakımından değinilen hususların her birisi önemlidir.

Öğrenciler, destekleme ve yetiştirme kurslarına yoğun ilgi göstermektedir. Bunun nedeni, kurslar aracılığıyla derslerin pekiştirilmesinin mümkün olmasıdır. Yılın tüm zamanlarında kursların açılması yani eğitim-öğretim dönemleri ile sınırlı olmaması, destekleme ve yetiştirme kurslarından beklentilerin büyük olduğunun göstergeleri arasındadır. Destekleme ve yetiştirme kurslarından ders ve sınav başarısını artırması beklenmektedir. Öğretmenlerin bu konudaki görüşleri soru çözme becerisinin destekleme ve yetiştirme kurslarında gelişmesine paralel olarak ders ve sınav başarısının arttığı yönündedir (Özer, Doğan ve Çetin, 2022: 180).

Öğrenciler açısından beklenti kendilerine verilen eğitimle ortaya koyulan kazanımları elde etmeleri iken eğitim kurumlarından beklenen ise öğrencilerin kazanım sağlaması için gerekli etkinlikleri düzenlemesidir (Ünsal ve Korkmaz, 2016: 89). Buradan hareketle destekleme ve yetiştirme kurslarının belirtilen gerekliliğe yönelik bir uygulama olduğu söylenebilir.

Destekleme ve yetiştirme kursları hakkındaki bu beklentilerin karşılık bulması için öğretmenlerin önerileri aşağıdaki tabloda üzerinde gösterildiği gibidir.

Tablo 2.2. *Destekleme ve Yetiştirme Kursları Hakkındaki Beklentilere Dair Öğretmen Önerileri*

Kursların daha etkili ve verimli olması için öğretmen önerileri	<p>Kursa yönelik kaynaklar sağlama</p> <p>Aile ile işbirliği yapma</p> <p>Paydaşlara kursun önemi hakkında bilgi verme</p> <p>Devamsızlık ile ilgili disiplin sağlama</p> <p>Kurslarda aileden az miktarda ücret talep etme</p> <p>Kurs sürecini iyi bir şekilde planlama</p> <p>Başarı sağlayan öğrencileri ödüllendirme</p> <p>Öğrencilere kursta daha fazla test çözme imkânı verme</p> <p>Rehberlik servisini kurs sürecinde etkin çalıştırma</p> <p>Ders seçme sınırını kaldırma</p> <p>Türkiye geneli deneme sınavları yapma</p> <p>Eğlendirici etkinliklere yer verme</p> <p>Taşımali eğitimle gelen öğrenciler için kurslar açma</p> <p>Kurs saatini kısa tutma</p> <p>Seviye grupları oluşturma</p> <p>Kursları kapatarak kaliteyi örgün eğitim ile sağlama</p> <p>Liyakate göre öğretmenlere ders verme</p> <p>Başarısı düşük olan öğrencileri tercih etme</p> <p>Başarı sağlayamayan destek kurslarını kapatma</p> <p>Denetimin etkin ve verimli olması</p>
---	--

Kaynak: Bozbayındır ve Kara, 2017: 342.

Tablo üzerindeki bilgilere göre öğretmenler, kursların daha verimli olması için; kaynak sağlama, velilerle işbirliği yapma, etkin denetim, eğlendirici sosyal etkinlikler düzenleme, daha fazla test çözülmesini sağlama, devamlılık disiplini geliştirme, destekleme ve yetiştirme kurslarının ne kadar önemli olduğu hakkında bilgi verme, ülke genelinde deneme sınavları yapma ve başarılı olan öğrencileri ödüllendirme gibi öneriler dile getirmiştir. Bu önerilerin dikkate alınmasına paralel olarak destekleme ve yetiştirme kurslarının beklentileri karşılama oranlarının artış göstermesi yönünde beklentiler bulunmaktadır denebilir.

2.1.5. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında Görev ve Sorumluluklar

Destekleme ve yetiştirme kursları hakkındaki tanımlayıcı bilgilerde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından temel görev ve sorumluluklar hakkında belirlenen hususların olduğu ifade edilmiştir. Bunun yanında farklı paydaşların görev ve sorumluluklarının olduğunu söylemek mümkündür. “Ölçme Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından belli aralıklarla çalışma fasikülleri, beceri temelli testler, örnek sorular ve çalışma fasikülleri yayımlanmaktadır” (Uğurlu ve Aylar, 2021: 94).

Öğrencilerin ders ve sınav başarısı elde etmesinin yanında davranış, bilgi, beceri ve tutum açısından kazanımların aktarılması destekleme ve yetiştirme kurslarının öncelikleri arasındadır (Göksu ve Gülcü, 2016: 154). Bunun için okul yöneticilerine ve öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Öğrencilere destekleme ve yetiştirme kurslarının yalnızca ders başarısına yönelik olmadığını doğru bir biçimde anlatılması, okul yöneticileri ve öğretmenlerin görevleri ile sorumlulukları arasında gösterilmektedir.

Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında görev ve sorumlulukların yerine getirilmemesi halinde öğretmenler ve öğrenciler çeşitli sorunlar yaşamaktadır. Aşağıda öğretmenler ve öğrencilerin yaşadığı sorunlara dair ayrı ayrı bilgiler verilmiştir.

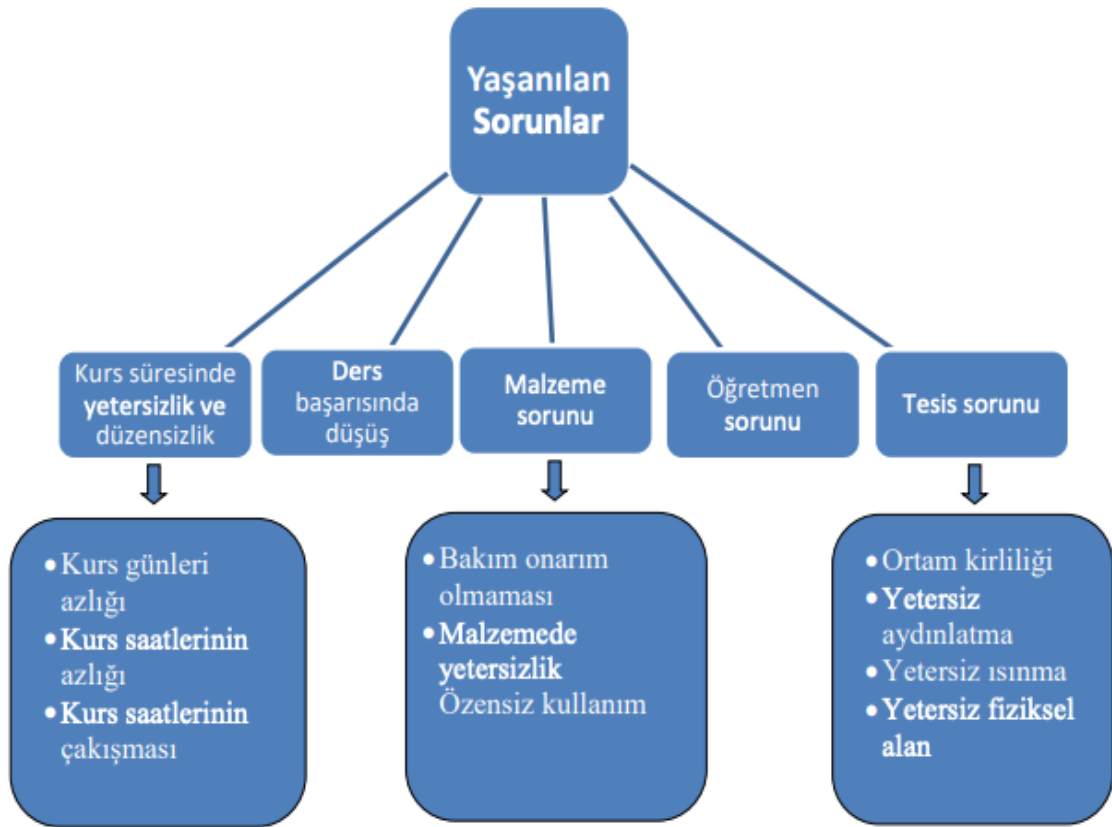

Tablo 2.3. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında Öğretmenlerin Yaşadığı Sorunlar

Öğretmenlerin kurs sürecinde karşılaştıkları sorunlar	Devamsızlık
	Kursa yönelik kaynak eksikliği
	Öğrencilerde motivasyon düşüklüğü
	Kursun ücretsiz olmasından dolayı ilgisizlik
	Ailelerin kursa yönelik ilgisizliği
	Öğrenci yorgunluğu
	Seçile(bile)cek ders sayısının az olması
	Öğretmen yorgunluğu
	Ders ve öğretmen planlamasında sorunlar
	Taşımalı sistemde ulaşım sorunu
	İlgisiz öğrencilerin diğer öğrencileri olumsuz etkilemesi
	Aile zoru ile katılım
	Müfredatla kurs konularının örtüşmemesi
	Öğrencilerin evinde internet olmaması (EBA)
	Okulun fiziki ortamının iyi olmaması
Kursun geç vakitlere kadar sürmesi	
Hafta içi derslerin ciddiye alınmaması	

Kaynak: Bozbayındır ve Kara, 2017: 340.

Tablo üzerindeki bilgilere göre öğretmenlerin sorun alanları öğrenci performansı, yoğun iş yükü, devamsızlık, aile müdahalesi ve plansızlık gibi kategorileri içermektedir. Bu sorun alanları dikkate alınarak ailelere destekleme ve yetiştirme kursları aracılığıyla elde edilecek kazanımlara dair bilgi verilmesi gerektiği söylenebilir.

Şekil 2.3. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında Öğrencilerin Yaşadığı Sorunlar

Kaynak: Günbay ve Sarı, 2020: 922.

Öğrencilerin sorun alanlarına dair bilgilere göre öğretmen, sınıf ve materyal sorunlarının gözlemlendiği, bunlara ek olarak kurs saatleri ile ilgili sorunların yaşandığı görülmektedir. Bu sorun alanları için çözüm üretilmesi nispeten kolay görünmektedir. Çözüm noktasında eğitim sürecindeki tüm aktörlerin birlikte hareket etmesi gerektiği yönünde bir değerlendirme yapılabilir.

Kaynak eksikliği, destekleme ve yetiştirme kursları açısından en sık karşılaşılan yetersizliklerden bir tanesidir (Türküresin, 2018: 83). Bu konuda özellikle okul yöneticilerinin önemli görev ve sorumlulukları bulunmaktadır. Konuyla ilgili olan yetkili birimlere bilgi verilerek kaynak temini sağlanması, okul yöneticilerinin başlıca görev ve sorumluluk alanları arasında gösterilmektedir. Öğretmenler de söz konusu kaynak eksikliklerini okul yöneticilerine bildirmekle görevli ve sorumludur.

2.2. İlgili Araştırmalar

Çalışmanın bu bölümünde destekleme ve yetiştirme kursları hakkında yapılan araştırmalarda elde edilen bulgular ve ulaşılan sonuçlara dair temel bilgilere yer verilmektedir.

Kurnaz ve Kasırđa (2021), destekleme ve yetiştirme kurslarına dair Türkçe öğretmenlerinin dūřüncelerinin ele alındığı çalışmada merkezi sınavlara hazırlanırken öğrencilerde başarı oranlarının artırılması adına kursların katkı sağladığını gösteren sonuçlar elde etmiştir.

Uğurlu ve Aylar (2021), Ordu ili özelinde yapılan ve 416 öğretmenin katılımının sağlandığı araştırmada, destekleme ve yetiştirme kurslarının sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler aracılığıyla desteklenmesinin öğrencilerin performans düzeyini artırdığı yönünde sonuçlar elde etmiştir.

Günbay ve Sarı (2020), destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında öğrencilerin dersle ilgili kazanımlarının ötesinde psikolojik, fiziksel, sosyal ve bireysel kazanımları olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çok yönlü kazanımların sağlanabilmesi için destekleme ve yetiştirme kurslarının sürdürülmesi yönünde öneriler sunulmuştur.

Bozbayındır ve Kara (2017), destekleme ve yetiştirme kursları hakkında karşılaşılan sorunların çözümü için aile ile işbirliği yapılması, öğrencilere materyal temininin sağlanması, kursun önemi hakkında bilgilendirici çalışmaları yürütülmesi gibi öneriler dile getirmişlerdir.

Özer, Doğan ve etin (2022), destekleme ve yetiştirme kursları konusunda taşımalı eğitim veren devlet okulları özelinde bir çalışma yapmışlardır. Araştırmaya 10 öğrenci, 10 veli (araştırmaya katılan öğrencilerin velileri) ve 10 öğretmen katılım göstermiştir. Araştırma neticesinde ulaşılan sonuçlar destekleme ve yetiştirme kursları kapsamındaki en büyük sorun alanının ulaşım olduğunu göstermektedir. Öğrenci, veli ve öğretmenlerin her birisi bu yönde yanıtlar vermiştir.

Biber vd. (2017), öğrencilerin görüşleri özelindeki araştırmada destekleme ve yetiştirme kurslarında en çok İngilizce, Matematik ve Türkçe derslerinin tercih edildiği yönünde sonuçlar elde etmişlerdir.

Türküresin (2018), Kütahya ili örneğinde öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre destekleme ve yetiştirme kurslarını incelediği araştırmada sınavlara hazırlanma, dersteki eksikleri kapatma, test çözme alışkanlığı kazanma gibi olumlu sonuçları vurgulamıştır. Buna karşın materyal eksikliği, öğrencilerin devamsızlık yapması gibi olumsuz örneklerin yaşandığını ortaya koymuştur.

Destekleme ve yetiştirme kursları, çok eskilere uzanan bir uygulama olmadığı için konuyla ilgili çok fazla araştırma yapıldığını söylemek güçtür. Farklı branşlar için yapılacak olan araştırmalarla birlikte destekleme ve yetiştirme kurslarına dair daha açıklayıcı bulgulara ulaşılması beklenebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemine dair araştırma deseni, evren ve örneklem, veri toplama araç ve teknikleri, veri toplama süreci, verilerin analizi başlıkları altında bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırma Deseni

Araştırmada nitel araştırma modeli kapsamında yer alan durum çalışması deseninden yararlanılmıştır. “Durum çalışması; güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi içinde çalışan, olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan, görgül bir araştırma yöntemidir” (Çoban, 2022: 47).

3.2. Katılımcılar

Destekleme ve yetiştirme kurslarında görev yapan toplam 16 öğretmen araştırmanın evren ve örneklemini oluşturmaktadır.

Tablo 3.1. Araştırmaya Katılan Katılımcıların Demografik Özellikleri

Kodu	Cinsiyeti	Görev	Branş	Kıdem(yıl)	Yaş
K1	Kadın	Öğretmen	İngilizce	8	36
K2	Erkek	Okul Müdürü	Fen Bilimleri	17	41
K3	Erkek	Öğretmen	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	11	46
K4	Erkek	Öğretmen	Matematik	7	31
K5	Erkek	Öğretmen	Fen Bilimleri	23	48
K6	Erkek	Öğretmen	Matematik	19	44
K7	Erkek	Müdür Yardımcısı	Türkçe	9	32
K8	Kadın	Öğretmen	İngilizce	13	37
K9	Erkek	Öğretmen	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	7	33
K10	Erkek	Öğretmen	Türkçe	8	37
K11	Erkek	Öğretmen	Sosyal Bilgiler	10	38
K12	Erkek	Öğretmen	İngilizce	13	36
K13	Erkek	Müdür Yardımcısı	Türkçe	18	42
K14	Kadın	Öğretmen	Sosyal Bilgiler	5	31
K15	Erkek	Müdür Yardımcısı	Türkçe	11	34
K16	Kadın	Öğretmen	Türkçe	11	33

3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri

Veriler yüz yüze görüşmeler aracılığıyla toplanmıştır. Katılımcılara yöneltilen 9 soruyla veriler toplanmıştır. Araştırma soruları aşağıdaki gibidir.

1. Destekleme ve yetiştirme kursları sizce gerekli mi?
2. Destekleme ve yetiştirme kurslarında ne gibi sorunlar yaşanıyor?
3. Destekleme ve yetiştirme kurslarının olumlu etkileri nelerdir (yönetici, öğretmen, öğrenci gibi tüm taraflar için)?

4. Destekleme ve yetiştirme kurslarının olumsuz etkileri nelerdir (yönetici, öğretmen, öğrenci gibi tüm taraflar için)?
5. Destekleme ve yetiştirme kurslarının hafta içi yapılmasının avantaj ve dezavantajları nelerdir?
6. Destekleme ve yetiştirme kurslarının hafta sonu yapılmasının avantaj ve dezavantajları nelerdir?
7. Destekleme ve yetiştirme kurslarından beklentiler neler olmalıdır?
8. Destekleme ve yetiştirme kursları öğrencilerin başarısına katkı sağlıyor mu?
9. Destekleme ve yetiştirme kurslarının daha etkili ve verimli olması için neler önerirsiniz?

3.4. Veri Toplama Süreci

Veri toplama sürecinde öğretmenler ile yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilerek ilerleme kaydedilmiştir. Veriler 2022-2023 Öğretim yılında Nisan, Mayıs ayları içerisinde öğretmenlerin okullarında yüz yüze görüşme yoluyla toplanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada Verilerin analizinde içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. İçerik analizinde, elde edilen verileri açıklamaya destek olacak kavramlara ve ilişkilere ulaşılması hedeflenir (Baltacı, 2017). İçerik analizinin yapılabilmesi amacıyla tema ve kodlar oluşturulmuştur. Olgubilim araştırmalarında yaşantıları ve anlamları ortaya çıkarmaya yönelik yapılan veri analizinde gerçekleştirilen içerik analizi ile verinin kavramsallaştırılması ve olguyu tanımlayabilecek temaların oluşturulması amaçlanır (Yıldırım & Şimşek, 2011). Ulaşılan veriler araştırmanın amacına göre yorumlanmış ve değerlendirilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde araştırma sorularına dair bulgular farklı başlıklar altında değerlendirilmekte ve yorumlanmaktadır.

4.1. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Gerekliliğine Dair Bulgular

Öğretmenlerin destekleme ve yetiştirme kurslarının gerekliliği hakkındaki görüşlerine dair bulgular aşağıdaki tabloda gösterildiği gibidir.

Tablo 4.1. *Destekleme ve Yetiştirme Kursları Sizce Gerekli mi Sorusuna Dair Bulgular*

Tema	Kod	f
Kursların Gerekliliği	Kesinlikle Gerekli	2
	Gerekli	13
	Hem Gerekli Hem Gereksiz	1

Öğretmenlerin hemen hepsi destekleme ve yetiştirme kurslarının gerekli olduğunu belirtmiş, bazı öğretmenler gerekliliği vurgulamak için kesinlikle gerekli şeklinde görüş bildirmiştir. Yalnızca bir öğretmen destekleme ve yetiştirme kurslarının kısmen gereksiz olduğu yönünde görüş bildirmiştir. Örnek yanıtlar aşağıda paylaşılmıştır.

Okulda ders esnasında anlaşılmamış konuların tekrarı ya da üzerine yeterince soru çözülememiş konuların anlaşılması açısından önemlidir. Kurs saatlerinde bolca soru çözümü konuların pekişmesini sağladığından kurslar kesinlikle gerekli (Görüşme kaydı: K1)

Bence kesinlikle gerekli hocam. Nedeni; benim görüşüm destekleme ve yetiştirme kurslarının fırsat ve imkan eşitliğini sağlama noktasında elzem olduğunu düşünüyorum ben, o yüzden gerekli görüyorum (Görüşme kaydı: K15)

Bence gerekli, sebebini söyleyeyim, çünkü ben kırsalda görev yapıyorum, kırsalda görev yaptığım için buradaki öğrencilerin ekstradan bir kaynak bulma ya da ekstradan bir derse katkı sağlama şansları olmuyor, bunu sağlayabilecekleri tek yer destekleme ve yetiştirme kursları. O yüzden bence kesinlikle gerekli. Başka yerlerde öğrenciler başka alternatifler bulabilir ama kırsalda bulamadıkları için bu öğrencilere ikinci bir kapı gibi denilebilir, öğrencilerin akademik düzeylerini artırmada, o yüzden gerekli olduğunu düşünüyorum. Ayrıca bunun öğrenciler için herhangi bir maddi yükü de olmadığından dolayı öğrenci de veli de aynı şekilde buna gönül rahatlığıyla katılıyor. (Görüşme kaydı: K4)

Ben bir Türkçe öğretmeni olarak gerekli buluyorum. Neden gerekli buluyorum, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanuna göre eğitimde fırsat ve imkan eşitliği çerçevesinde Sosyoekonomik düzeyi düşük olan öğrencilerimizde, her öğrenci etüt merkezlerine gidemeyeceği için, bu öğrencilerimizi sınavlara hazırlamada diğer adaylarla beraber eşit imkanlarla yarışabilme olanağı sağlıyor. Bu yüzden dyk kurslarının gerekli olduğunu düşünüyorum, öğrencilerin de bu kurslara katılımının yoğun olduğu gözlemleniyor. Bazı dönemlerde devamsızlık problemimiz olsa da bence gerekli (Görüşme kaydı: K7)

Hem gerekli hem de olumsuzlukları göz önünde bulundurduğumuz zaman gereksiz de diyebiliriz, bazı açılardan. Ama genel itibarıyla benim açımdan gerekli devlet okullarındaki öğrencilerin eğitimde fırsat eşitliği sağlanamadığı için buna ihtiyacı var. Ben Şırnak da görev yaptım Denizli'deki görevimden önce, oradaki çocuklar için gerçekten gerekli olmaktan öte elzemdi. Çünkü dağ köyünde görev yaptım, öğrencilerin başka bir seçenekleri yoktu sınava hazırlanma açısından, bu destekleme yetiştirme kurs saatleri dışında soru çözümü etütleri yapmıştık başka öğretmen arkadaşlarla birlikte. Öğrenciler için bu kurslar, Ankara merkezdeki bırakın Ankara'yı diğer büyük şehirlerde merkezlerde yarıştıkları öğrencilere yetişebilme açısından onlar için çok önemliydi. (Görüşme kaydı: K10)

Araştırmaya katılan öğretmenlerin destekleme ve yetiştirme kurslarının eğitimde fırsat eşitliği sağlanabilmesi için bir gereklilik olduğu konusunda fikir birliği içinde olduklarını söylemek mümkündür.

4.2. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarındaki Sorunlara Dair Bulgular

Destekleme ve yetiştirme kurslarında yaşanan sorunlara dair bulgular aşağıdaki tabloda derlenmiştir.

Tablo 4.2. *Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında Ne Gibi Sorunlar Yaşanıyor Sorusuna Dair Bulgular*

Tema	Kod	f
Kurslardaki Sorunlar	Farklı öğretmen	1
	Öğretmen-öğrenci-yönetim kaynaklı	2
	Öğrencilerde yorgunluk	3

	Devamsızlık	8
	Öğretmenlerde yorgunluk	1
	Ağır Müfredat	1

Destekleme ve yetiştirme kurslarında yaşanan sorunlara dair farklı öğretmenlerin derse gelmesi, öğretmen-öğrenci-yönetim kaynaklı sorunlar, öğrencilerde yorgunluk, devamsızlık, öğretmenlerde yorgunluk ve ağır müfredat yanıtları öne çıkmıştır. Bunlara dair örnekler aşağıdaki gibidir.

Derse giren öğretmen ile kursa giren öğretmenin farklı olması; konu takibi, konu işleyişlerinde sorunlar oluşturuyor (Görüşme kaydı: K1)

Sorunları aslında öğrenci, öğretmen ve okul İdaresi boyutunda 3 başlık altında toplasak daha iyi. Şimdi ilk olarak öğrenci boyutundan şöyle bir şey var, öğrencinin çok fazla ders yükü oluyor, bu ister istemez öğrencide bir bıkkınlığa neden oluyor aslında. Öğretmen ve idare için olan sıkıntılar mesela öğretmen boyutunda öğrencinin öğretmen seçmesi büyük bir sıkıntı (Görüşme kaydı: K11)

Kurslarımızda sorun olarak, mesela kendi okulumuzda biz hafta içi yapıyoruz, hafta içi yaptığımız zaman zaten örgün eğitim olarak 7 saat öğrencilerimiz sabah saat 9.00'dan akşam 15.30'a kadar normal eğitim devam ettiği için okuldan sonra 15.30'dan 17.00'ye kadar dyk yapılırca bazen yorgun oluyorlar. Yorgun oldukları için devamsızlık problemlerimiz oluyor, özellikle hafta içi yaptığımız kurslarda devamsızlık problemimiz oluyor (Görüşme kaydı: K7)

En çok gördüğüm sıkıntı devamsızlık, veliler tarafından kursa kalan öğrencinin devamsızlığının takibinin yapılmaması. Çünkü herhangi bir ücret ödemedikleri için sanki gitmese de olur gelmese de olur gibi düşüncelere kapılıyor veliler, fakat ücret ödedikleri takdirde veliler öğrenciyi takip etme gereksinimi duyuyor, benim gözlemim bu yönde (Görüşme kaydı: K12)

En büyük sorun ücretsiz olmasından dolayı çocukların devamlılık sorunu, yani çocuklar ücretli bir kurs olmadığı için çok rahat davranıyorlar, herhangi bir bedel ödemedikleri için çok rahat terk edebiliyorlar, devamsızlık yapabiliyorlar. Ve çoğu zamanda kurslar yeterli sayının altına düştüğü zaman kapanmak zorunda kalıyor. Bu da bir düzensizliğe sebep oluyor (Görüşme kaydı: K13)

Öğretmen arkadaşlarla da hep konuşuyoruz, zaten halimiz de bunu söylüyor dile getirmesek bile, yorgun düşüyoruz o saate kadar, 7 saatten sonra, üstüne 2 saatte destekleme ve yetiştirme kursumuz oluyor, bu 6-7 saatten sonra tabiri caizse pilimiz bitme noktasına geliyor (Görüşme kaydı:K10)

Destekleme ve yetiştirme kurslarında müfredatın ağır olmasından kaynaklı öğrencilerin zaman zaman dikkatlerinin dağıldığını gözlemliyorum, fakat hem okul müfredatının hem dyk müfredatının sadeleştiği halde ben dyk kurslarının çok daha verimli olacağını düşünüyorum (Görüşme kaydı: K1)

Öğretmenlerin destekleme ve yetiştirme kurslarında yaşanan sorunlara dair verdiği yanıtlar sorunların yalnızca öğrenciler taraflı olmadığını göstermiş, yönetim ve

öğretmen taraflı olarak da sorun yaşanabileceğini göstermiştir. Devamsızlık ve yorgunluk, alınan yanıtlar arasında öne çıkmıştır.

4.3. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Olumlu Etkilerine Dair Bulgular

Destekleme ve yetiştirme kurslarının olumlu etkilerine dair ulaşılan bulgular aşağıdaki tabloda gösterildiği gibidir.

Tablo 4.3. *Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Olumlu Etkileri Nelerdir Sorusuna Dair Bulgular*

Tema	Kod	f
Kursların Olumlu Etkileri	Öğretmen-öğrenci ilişkileri	2
	Akademik başarı	4
	Derslerdeki eksikleri giderme	4
	Örnek soru çözme	2
	Ek ders ücreti	2
	Konuyu pekiştirme	1
	Motivasyonu artırma	1

Öğretmenlerin verdiği yanıtlara göre destekleme ve yetiştirme kurslarının olumlu etkileri öğretmen-öğrenci ilişkilerini geliştirme, akademik başarı, derslerdeki eksikleri giderme, örnek soru çözme, ek ders ücreti, konuyu pekiştirme, motivasyonu artırma konularını içermektedir. Örnek yanıtlar aşağıdaki gibidir.

Öğrenci ve öğretmen etkileşimini arttırmasına, öğrenci ile daha fazla ilgilenmeye ve öğrenciyi daha iyi tanımaya katkı sağlamaktadır. Ders esnasında aklınıza gelmediği hususlarda telafisi sağlanmaktadır, ayrıca daha fazla yeni nesil soru çözmeye zaman bulmuş oluyoruz, bu öğrenciye lazım (Görüşme kaydı: K9)

Gerçekten akademik başarı olarak belli hedefleri olan öğrenciler açısından fazladan soru çözme, anlaşılmayan konuların/kazanımların tekrar edilme şansının bulunması gibi avantajları bulunmaktadır (Görüşme kaydı: K2)

Öğretmenler ders esnasında müfredatı yetiştirme kaygısıyla konu anlatımı harici çözemediği soru tiplerini kurslarda çözme şansı bulmakta. Öğrenciler sınavlara hazırlık babında farklı soru tiplerini görme şansı yakalıyorlar. Öğrenciler derste anlamadıkları konular olursa kurslarda bu konuların anlatılmasını isteyerek konu eksiklerini giderebilmekteler (Görüşme kaydı: K3)

Tamamen öğrenci odaklı baktığımızda var olan dersin takviye konu anlatımı yapılabileceği ve örnek soruların çözülebileceği ek zaman olarak değerlendirilebilir (Görüşme kaydı: K8)

Ekonomik şartları elverişli olmayan okumaya istekli öğrencilerin sınavlara hazırlanması konusunda olumlu etkileri var bence. Ayrıca ders sonrası okulda yapabilecekleri faaliyetlerin artmasına katkı sunmaktadır. Ayrıca kalabalık sınıf ortamlarında yeteri kadar kendini ifade edemeyen öğrencilerin daha az sayıdaki katılımcıların olduğu bu ortamda kendilerini tanıma ve ifade etme yeteneklerini artırıyor. Öğretmenlere ödenen ek ders ücretinin 2 kat olması bizim için ekonomik olarak olumlu bir etki (Görüşme kaydı: K14)

Kurslar, kendi branşım için söylüyorum öğrenciler açısından ders saatleri İngilizce' de müfredatı yetiştirebilme bakımından yetersiz olduğundan dolayı kurslarda pekiştirme, alıştırma, soru çözme, kelime oyunları, quizler yapma şansı veriyor, bu da benim için bir avantaj oluyor. Öğrenciler için derste anlamadıkları konuları tekrar tekrar anlatma hususunda, konular üzerinde istediğimiz kadar durup onu pekiştirmek hususunda hem bizim için ve hem öğrenciler için faydalı (Görüşme kaydı: K12)

Öğrenci açısından motive edici bir etkisi var, öğretmen açısından da kendisini yenileme açısından bir şansı oluyor, idareciler açısından da dyk sayesinde öğrencilerin dönütlerini (öğrenci başarısını) daha verimli ve daha olağan halde izleme şansı oluyor (Görüşme kaydı: K15)

Destekleme ve yetiştirme kurslarına katılan öğretmenler, olumlu etkilere dair pek çok farklı temayı ön plana çıkarmıştır.

4.4. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Olumsuz Etkilerine Dair Bulgular

Destekleme ve yetiştirme kurslarının olumsuz etkilerine dair bulgular aşağıdaki tabloda gösterildiği gibidir.

Tablo 4.4. *Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Olumsuz Etkileri Nelerdir Sorusuna Dair Bulgular*

Tema	Kod	f
Kursların Olumsuz Etkileri	Yorgunluk	7
	Sosyal etkinlikleri azaltma	1
	Ek iş yükü	3

	Zaman yönetimi	1
	Sınırlı dersler için kurs açılması	1
	Ekonomik şartların öne çıkması	1
	Olumsuz etkisi yok	2

Katılımcılar destekleme ve yetiştirme kurslarının olumsuz etkilerine dair yorgunluk, sosyal etkinlikleri azaltma, ek iş yükü, zaman yönetimi, sınırlı dersler için kurs açılması, ekonomik şartların öne çıkması, olumsuz etkisi yok gibi konuları ön plana çıkaracak yanıtlar vermiştir. Örnek yanıtlar aşağıda paylaşılmıştır.

Şahsen ben kursların herhangi bir olumsuz yanı olduğunu düşünmüyorum. Fazladan tekrar yapıp soru, test çözmenin olumsuz bir yanı olamaz. Elbette biraz yorgunluk olabilir, ama kazanılanların yanında o kadar olsun yani (Görüşme kaydı: K16)

Öğrenciler ailelerine kurslara kaldığını söyleyip, başka yerlere/etkinliklere katılabiliyorlar. Öğrencilerin kurslarına farklı bir öğretmen girmesi durumunda öğrencilerde ikilemler oluşabilmektedir. Özellikle hafta içi kurslar sebebiyle, öğrenciler katılmak istedikleri diğer etkinliklere katılamamaktadır (Görüşme kaydı: K2)

Olumsuz etkileri, hem yönetici hem öğretmen hem de öğrenci olarak fiziki ve zihinsel yorgunluk. Ayrıca yöneticiler için ekonomik getirisi olmayan fazladan iş yükü. Aile zoru ile kursa gelen öğrencilerin disiplin sorunu çıkarması söz konusu (Görüşme kaydı: K6)

İdarecilere ek yük getirmesi, idareciye hafta içi ücret ödenmemesi hafta sonu ödenen ücretin çok az olması, ben o kadar ücret için tüm günümü okulda geçirmek istemem. İdarecilerin açabileceği kurs saatinin az tutulması da bir sıkıntı, idareci de önce bir öğretmen sonuçta. Kurslarda kullanılacak kaynak kitap vs. sıkıntılar var, hem konu anlatım kitapları olsun hem soru çözüm kitapları olsun çok ciddi eksikler var (Görüşme kaydı: K11)

Sadece temel derslerden değil dinlendirici, eğlendirici, yeteneklerini geliştirebilecekleri diğer derslerden de kurslar açılabilmeli, 7 saat dersin üstüne ana derslerden 2 saat daha kurs yapmak yorucu ve motivasyon düşürücü olabiliyor (Görüşme kaydı: K12)

Hem Öğrenci hem öğretmen açısından vakit sıkıntısı olması, yani okulda daha fazla vakit geçirmek zorunda kalınması, derslerin yoğunluğu gibi sorunlar. Ekonomik imkanları yeterli öğrencilerin ilgisini çekmekte sorunlar ile karşılaşmakta. Veli bol kaynak-yardımcı kitap alıyor, ama bu öğretmen ile yapılan etütün yerini tutmuyor, bu yüzden öğrenci kursa gelmiyor, evde denetimsiz olduğu için ders de çalışmıyor (Görüşme kaydı: K9)

Çok iyi yönetilmediğinde sadece ve sadece meslektaşlarımıza ekonomik anlamda katkı sağlayan ekstra bir işe dönüşüyor, yoksa normalde asıl amaç önce çocukların istifadesi olması gerekir diye düşünüyorum ben. Ama ne yazık ki bugün ülkemizde destekleme ve yetiştirme kursu eşittir ekstradan ücret demek açıkçası öğretmenler arasında, açıkçası bazen suiistimal edildiğini düşünüyorum, bu noktada gerekliliği tartışılır. Ben açıkçası çok verimli bir şekilde ülkemizde yönetildiğini düşünmüyorum destekleme ve yetiştirme kurslarının, ciddi anlamda bir kamu israfına da sebep olduğunu düşünüyorum. Elbette ki öğretmenlerimize ekstra bir şeyler

kazandırılсын, ekstralar olsun ama bunu yaparken de bir taraftan da çocuklarımıza faydasının olması gerektiğini düşünüyorum (Görüşme kaydı: K13)

Öğretmen, öğrenci ve yöneticiler açısından kursların olumsuz etkilerinin yorgunluk yanıtında yoğunlaştığı görülmüştür. 2 öğretmen ise kursların herhangi olumsuz bir etkisi olmadığı yönünde yanıt vermiştir.

4.5. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Hafta İçi Yapılmasına Dair Bulgular

Destekleme ve yetiştirme kurslarının hafta içi yapılmasının avantaj ve dezavantajları hakkındaki bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.5. *Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Hafta İçi Yapılmasının Avantaj ve Dezavantajları Nelerdir Sorusuna Dair Bulgular*

Tema	Kod	f
Kursların Hafta İçi Yapılması	Eve geç saatte varma	1
	Verimliliği düşürme	2
	Faydayı düşürüyor	1
	Taşınmalı eğitim için yararlı	1
	Tatilin bölünmemesi	5
	Konuyu pekiştirmesi	2
	Yorgunluk	4

Öğretmenlere göre kursların hafta içi yapılmasının avantajlı ve dezavantajlı yönleri birbirine yakındır. Eve geç saatte varma, verimliliği düşürme, faydayı düşürme, taşınmalı eğitim için yararlı, tatilin bölünmemesi, konuyu pekiştirmesi, yorgunluk gibi farklı yanıtlar da bu durumu desteklemektedir.

Öğrenciler servislerini kaçırıyor, sonrasında eve ulaşım zor olabiliyor. Ayrıca, çocuklar gün sonu çok yorgun olabiliyor, bu da motivelerini düşürüyor ve zamanla devamsızlıklar başlıyor (Görüşme kaydı: K1)

Yani benim tecrübe ettiğim şu oldu Şırnak'tayken biz bu kursları hafta sonunda yapıyorduk ve işte 3 tane 4 tane farklı sınıfınız varsa 6 ders saati ya da 8 ders saati bunu sürdürebiliyorduk. Ama hafta içinde burada 7 ders saatinin üzerine gerçekten verimsiz olduğunu hissediyoruz yani, ama dinlenmiş bir zihin ve bedenle hafta sonu daha verimli olduğunu düşünüyorum ben (Görüşme kaydı: K10)

Dezavantajı, 7 saatin üzerine 2 saat daha ders yapılması diye düşünüyorum. Hafta içi olduğu zaman dediğim gibi faydası olduğunu düşünmüyorum (Görüşme kaydı: K3)

Hafta içi yapılmasının avantajları, yine kendi görev yaptığım okul için söyleyeyim, bizim okulumuz taşınmalı eğitim kapsamında olduğu için, hafta sonları destekleme ve yetiştirme kursu yapıldığında, öğrencilerin gelip gitmesi gerçekten zor oluyor. Hafta sonu ulaşımını velilerin karşılaması gerekiyor ya da toplu beraber bir şey yapılması gerekiyor ki burada velileri organize etmek gerçekten çok zor (Görüşme kaydı: K4)

Hafta içi yapılan kursların avantajı hem öğrenci hem de öğretmen için hafta sonu tatilinin bölünmemesi. Dezavantajları yorgunluk, öğrenciler üzerinde isteksizlik, bu da kurslarda verimi düşürmekte (Görüşme kaydı: K5)

Ben öğretmenlik yaptığım dönemde hem hafta içi hem de hafta sonu destekleme ve yetiştirme kurslarında görev aldım. Genel kanının aksine hafta içi yapılan dyk lar çok daha verimli geçiyor, çünkü öğrenciler cumartesi pazar günleri yapılan bu kurslara psikolojik olarak kesinlikle katılmak istemiyorlar, yani psikolojik olarak zaten kendilerini kötü hissettikleri için o kurslar verimsiz geçiyor (Görüşme kaydı: K15)

Hafta içi derslerden sonra öğrencilerin sıkılmasına ve yorulmasına sebep olmaktadır, 7 saat okul dersinden sonra 2 saat daha ders sıkıyor. Tek artısı hafta sonunun tamamen kendisine kalması, öğretmen için de öyle (Görüşme kaydı: K9)

Kursların hafta içi yapılmasının avantaj ve dezavantajlarına dair ulaşılan bulgular, öğretmenlerin kendi deneyimlerine göre yanıtlar verdiğini, bunun da farklılıkları ortaya çıkardığını işaret etmektedir.

4.6. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Hafta Sonu Yapılmasına Dair Bulgular

Destekleme ve yetiştirme kurslarının hafta sonu yapılmasının avantaj ve dezavantajları hakkındaki bulgular aşağıdaki tabloda derlenmiştir.

Tablo 4.6. *Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Hafta Sonu Yapılmasının Avantaj ve Dezavantajları Nelerdir Sorusuna Dair Bulgular*

Tema	Kod	f
Kursların Hafta Sonu Yapılması	Çocuk bırakma gibi sorunlar	1
	Tatilden yararlanamama	3
	Ulaşım	1
	Zihin taze bir şekilde katılım	7
	Her gün okula gelme	3
	Isınma ve temizlik sorunları	1

Kursların hafta sonu yapılmasının avantaj ve dezavantajlarına dair elde edilen bulgular çocuk bırakma gibi sorunlar, tatilden yararlanamama, ulaşım, zihin taze bir şekilde katılım, her gün okula gelme, ısınma ve temizlik sorunları şeklindedir. Örnek yanıtlar ise aşağıda paylaşılmıştır.

İl merkezinde oturan öğretmen ilçe ya da köye gelmekte zaman ve maddi olarak zorluk çekebilir. Hafta sonu öğretmenin çocuğunu bırakacak kimsesi olmayabilir (Görüşme kaydı:K1)

Kurslar sadece hafta sonu gerçekleştirildiğinde, kurslara öğretmen ve öğrenciler tarafından daha çok önem gösterilmektedir. Ancak idareci, öğretmen ve öğrenciler hafta sonu tatilinden yararlanamamaktadır (Görüşme kaydı: K2)

Hafta sonu yapılması çocuklarda herkesin tatil yaptığı onların okula geldiği düşüncesiyle bana göre öğrencilerde motivasyon düşüklüğü oluşturuyor, veya kursa gelmekte isteksizlik doğurmaktadır. Avantajı ise dinç bir zihinle derslere katılabilirler ve öğretmen bakımından da yine yorgunluk olmayabiliyor, yine öğrenciler için de bir tempo yorgunluğu olmadan ders işleyebiliyorlar (Görüşme kaydı: K12)

Bizim okulumuz için söyleyeyim taşınmalı bir okul olduğundan dolayı, devlet tarafından taşıma sağlandığı için ayrıca hafta sonu taşıma yapılmadığından hem öğrenciler hem de öğretmenler için bir ulaşım sıkıntısına neden oluyor (Görüşme kaydı: K3)

Hafta sonu yapılmasının avantajı öncelikle öğrenci kursun öncesinde okulda bir ders görmediği için tamamen zihni açık bir şekilde gelecek, bu yüzden dersi öğrenme ihtimali çok daha fazla olacak. Yeni öğrendiği bilgilerin kalıcılığı çok daha fazla olacak, bu öğrenci için bir artı. Kurs öncesinde okul olmadığı için yorgunluk düzeyi de az olacak, öğrencide yorgunluğun az olması gene derse motivasyonunu artıracığından, olumlu etkilerden bir tanesi. Dezavantajları öğrencinin okula ulaşımı açısından bazı sıkıntılar yaşanabiliyor (Görüşme kaydı: K4)

Olumlu tarafı hem öğrencilerin hem öğretmenlerin fiziki ve zihinsel olarak sağlam, dingin olması daha verimli ders işlenmesini sağlıyor. Olumsuz tarafı ise hafta sonu olduğu için devamsızlığın çok olması, ailelerin tatil günlerinde toplu program yapması nedeniyle çocuklarını yanlarında tutmaları, kurslara göndermemeleri, sonuçta devamsızlık yaşanması. Bu en büyük sorun (Görüşme kaydı: K6)

Öğrencilerin her gün okula gelmesi ve kendilerine vakit ayıramaması, 6 temel dersten 2'şer saat kurs açılmış olsa hafta sonu 12 saat yapar, 6'şar saatten 2 gün daha okul demek ki öğrenciye de öğretmene de hatta idarecilere de dinlemeye zaman bırakmıyor. Bir süre sonra bu da verimi düşürüyor (Görüşme kaydı: K9)

Hafta sonu yapılırsa yorgun olmadıklarından öğrenciler daha çok verim alabiliyor, fakat hafta sonu tatil olduğu için okulda olmak istemiyorlar, çocuk tatil gününde okula gelmek istemiyor (Görüşme kaydı: K16)

Hafta sonu yapılan kurslarda idarecilik yaptığım dönemden hatırlıyorum, hizmetli çalıştıramıyorduk hafta sonları. Isınma ve temizlik problemleri çok ciddi sıkıntı oluyordu. Hem idareci hem öğretmen hem öğrenci haftanın 7 günü okula geliyor, bu da büyük bir dezavantaj, dinlenecek zaman kalmıyor. Hem öğretmenin hem öğrencinin performansı da düşüyor bir süre sonra (Görüşme kaydı: K11)

Öğretmenlerin destekleme ve yetiştirme kurslarının hafta sonu yapılması konusunda verdiği yanıtlar, hem öğrenci hem de öğretmen tarafından avantajlar olduğu gibi dezavantajların da olduğunu göstermektedir. Bu nedenle bu konuda ulaşılan yanıtların genellenmesi güçtür. Kursun hafta içi ya da hafta sonu yapılması konusundaki farklı yanıtlar da bunu desteklemektedir.

4.7. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarından Beklentilere Dair Bulgular

Destekleme ve yetiştirme kurslarından beklentiler hakkında alınan yanıtların bulgular aşağıdaki tabloda paylaşılmıştır.

Tablo 4.7. *Destekleme ve Yetiştirme Kurslarından Beklentiler Neler Olmalıdır Sorusuna Dair Bulgular*

Tema	Kod	f
Kurslardan Beklentiler	Ders için takviye fırsatı	1
	Devamsızlıklar önlenmeli	1
	Öğrenciye artı değer katmalı	1
	Verimliliği artırmalı	1

	Akademik başarıyı artırmalı	11
	Fırsat eşitliği	1

Öğretmenlere göre destekleme ve yetiştirme kurslarından beklentiler arasında akademik başarının artması oldukça yoğun şekilde dile getirilmiştir. Diğer beklentiler ise ders için takviye fırsatı sunması, devamsızlıkları önlemesi, öğrenciye artı değer katması, fırsat eşitliği sağlaması şeklinde sıralanmaktadır. Örnek yanıtlar aşağıdaki gibidir.

Bana göre asıl beklenti, okulun ve okuldaki zamanın yetmediği yerler için bir takviye, ayrıca öğretmen-öğrencinin kaynaşması için ekstradan daha serbest bir vakit geçirme ortamı olmalıdır (Görüşme kaydı: K1)

Sadece gelmek isteyen ve devamlılık sağlayabilecek öğrencilerin katılımına açık olmalıdır. Özellikle devamlılığın sağlanması noktasında pedagojik ilkeler ışığında kursların işleyişinde gerekli düzenlemeler yapılmalı, sadece yapılacak sınavlara hazırlık boyutundan ziyade, “destekleme ve yetiştirme kursları” ifadesinde de belirtildiği üzere, akranlarına göre bazı bilgi ve beceriler açısından geride kalmış öğrencilere yetiştirme ve destekleme hizmeti de sunulabilmelidir. Görev yapan tüm personele kurslarla ilgili verdikleri hizmetler ölçüsünde ödeme yapılmalıdır (Görüşme kaydı: K2)

Öğrenci açısından eksik taraflarının geliştirilmesi, denemeler çözülmesi, farklı metotlarla sorular çözülmesi gerektiğini, ders tekrarı olmaması gerektiğini, öğrenciye artı bir şeyler katması gerektiğini düşünüyorum ben (Görüşme kaydı: K3)

Destekleme yetiştirme kurslarından en büyük beklenti, zaten amacı ders verimliliğinin artması, öğrencilerin başarı düzeyinin artması. Öğrencileri çok iyi bir şekilde güdülemek gerekiyor başarının artması için, çünkü hafta içi olsa da hafta sonu olsa da sonuçta bu ekstradan bir ders demek öğrenci için. Bazı öğrencilere zaten 35 saatlik ders bile fazla gelebiliyorken üstüne bir de kurs olması bazı öğrencileri olumsuz yönde etkileyebiliyor. Ama burada öğrencileri bir şekilde güdüleyip onların başarı düzeyini artırmasıdır. En temel düzeyde öğrencinin problem çözme becerisinin artması ve bunun bir şekilde sonuca yansımaları, yani sınavlara, deneme sonuçlarına yansımaları ve başarının artışı, en büyük beklenti budur (Görüşme kaydı: K4)

Kurslarda öğrenme eksikliklerinin giderilerek öğrencilerin konuları çok iyi öğrenmeleri sağlanmalı. Bilgi kalıcı olmalı. Yapılan sınavlarda başarılı olabilecekleri düzeyde çalışmalar yapılabilmesi (Görüşme kaydı: K5)

Destekleme ve yetiştirme kursları zaten 6 temel dersten açılıyor, yani liselere geçiş sınavlarında soru çıkan derslerden açılabilir son yönetmeliğe göre. Okulumuz açısından biz sınav analizleri de yaptırıyoruz. Hem 1. dönem hem 2. dönem olmak üzere. Hem de Milli Eğitim Bakanlığının yayınladığı örnek sorular bu kurslarımızda zaten çözülüyor. Destekleme ve yetiştirme kurslarının en nihai amacı öğrenciyi liselere geçiş sınavında başarılı kılmak. Puanla öğrenci alan liselere hazırlamak. En büyük beklenti bu bence (Görüşme kaydı: K7)

Bakanlığın beklentisi herhalde yerini bulmuyor, bunu hiç sanmıyorum. Bizim de beklentimiz yerini bulmuyor, sınava öğrenciyi hazırlama modunda olduğumuz için yani bu fırsat eşitliğini sağlamaktan uzak kalıyor (Görüşme kaydı: K10)

Öğrencilerden sınavlarda başarı sağlanması yönünde beklentiler olduğu için öğretmenlerin kurslardan beklentileri de akademik başarı etrafında şekillenmiştir.

4.8. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Başarıya Katkısına Dair Bulgular

Öğrencilerin başarısında destekleme ve yetiştirme kurslarının katkısı ile ilgili bulgular aşağıdaki tabloda gösterildiği gibidir.

Tablo 4.8. *Destekleme ve Yetiştirme Kursları Öğrencilerin Başarısına Katkı Sağlıyor mu Sorusuna Dair Bulgular*

Tema	Kod	f
Kursların Başarıya Katkıları	Düzenli katılımı sağlıyor	1
	Katkı sağlamıyor	1
	Öğrenciye bağlı	4
	Sınav başarısını artırıyor	1
	Katkı Sağlıyor	9

Öğretmenler destekleme ve yetiştirme kurslarının genel manada başarıya katkı sağladığı yönünde yanıt vermiştir. Alınan yanıtlarda dikkat çeken hususlardan birisi ise başarı konusunda öğrenciye bağlı olmasının belirtilmesidir. Aşağıda soruya dair örnek yanıtlar verilmiştir.

Düzenli katılım ve ders takibi, çalışma sonucu katkı sağlıyor. Öğrencinin pasif olarak derse geldiği, tekrar etmeden verilen ödevi yapmadan sadece anlatılanı dinleyip gittiği bir ortamda başarı da sağlanamaz diye düşünüyorum (Görüşme kaydı: K1)

Göründüğü kadarıyla harcanan emek ve para ile kıyaslandığında, ayrıca günümüz Türkiye'sinde öğrencilerin aynı zamanda özel ders aldıkları veya özel kurs merkezlerine gittikleri düşünüldüğünde destekleme ve yetiştirme kurslarının öğrenci başarısına katkı sağladığını söyleyemeyiz (Görüşme kaydı: K2)

Bu dediğim gibi öğrencilerin profiline bağlı öğretmenin profiline bağlı veli profiline bağlı tamamen yöreye bağlı, aynı yöredeki farklı okullara göre bile değişebilir. Dediğim gibi şu anda çalıştığım okulda öğrencilerin gözlerinde hiçbir şekilde hırs emaresi görmüyorum, hiç birinde motivasyon yok, bunu ben tek başıma öğretmen olarak sağlayamıyorum, ama önceki görev

yerimde, Şırnak'ta çok hırslı, çalışkan bir öğrencim TEOG'dan tam puan almıştı, bu durumdaki öğrencilerde epey katkı sağlıyor (Görüşme kaydı: K10)

Bilinçli olup olmamasına bağlı bence yani eğer çocuk bilinçli ise bir şekilde dersten ve öğretmenden verim almayı biliyorsa, her halükarda bir şekilde faydasını görüyor. Ama sadece öğretmen, çocukları belli kurallarla sınıfta tutuyorsa, işte kursun devamlılığını sağlamak adına, ya da öğretmen bir şekilde kursunun devamını ekonomik kaygılarla sürdürmek istiyorsa, bu sefer de olay sadece ve sadece göstermelik kalıyor. Özellikle okulumuzdaki bilinçli öğrenciler bu kurslardan yüksek oranda faydalaniyorlar, ama faydasının farkında olmayan ya da kıymetini bilmeyen öğrenciler kısa süre sonra kurslardan kopabiliyorlar (Görüşme kaydı: K13)

Kursa katılım sağlayan öğrencilerin derslere ait sınav başarısının daha fazla olduğu görülmekte, bunu sağlayan da konuların tekrarı, konulara ait farklı soru tiplerine ulaşım sağlanarak öğrencilerin konulara hakimiyeti artmaktadır. Bence sınav puanlarını olumlu etkilemekte (Görüşme kaydı: K5)

Katkı sağlıyor tabi ki. Hem anlaşılmayan konuların tekrardan işlenmesini sağlıyor, hem daha çok soru çözümünü olduğu için anlama becerisi de o oranda artıyor (Görüşme kaydı: K6)

Mutlaka sağlıyor. 45-50 kişilik sınıflarda ders işlediğim oldu, kaldı ki bu kadar öğrencinin tamamı kurslara kalmıyor, ama 15-20 kişi ile ders işlemenin verimi elbette başka oluyor. Bizim müfredatımız konuları tekrar tekrar anlatmaya imkan sağlamıyor, bu durumda kurslar konuların tekrarına da imkan sağlıyor, eksikleri tamamlamaya da imkan sağlıyor, buda öğrenci başarısını artırıyor (Görüşme kaydı: K11)

Başarının artmasına katkı sağlamakta mı, bence sağlamakta. İşte son sınıf öğrencilerin önünde bir sınav var LGS, istekli ve hedefli olan öğrencilerin bu sınavda iyi bir puan ile nitelikli bir liseye gitmesi en büyük katkı. Az önce de dediğim gibi okulda bizim yaptığımız yazılılardan da zaten yüksek puan almalarını sağlıyor, kursa gelemeyen öğrencilere göre bu da bir katkı (Görüşme kaydı: K14)

Fırsat eşitliği odak noktasına sahip olan destekleme ve yetiştirme kurslarının katılımın düzenli sağlanması ve öğrencilerde öğrenme isteğinin olması halinde çok yönlü şekilde katkı sağlanması beklendiği yönünde bulgular elde edilmiştir.

4.9. Destekleme ve Yetiştirme Kursları İçin Önerilere Dair Bulgular

Öğretmenlerin destekleme ve yetiştirme kursları için önerilerine dair ulaşılan bulgular aşağıdaki tabloda gösterildiği gibidir.

Tablo 4.9. *Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Daha Etkili ve Verimli Olması İçin Neler Önerirsiniz Sorusuna Dair Bulgular*

Tema	Kod	f
Kursların Etkili ve Verimli Olması İçin Öneriler	Gönüllülük esaslı	2
	İhtiyaç analizleri	1
	Hafta sonu olmalı	2
	Devamsızlıklar önlenmeli	2
	Farklı branşlar açılmalı	1
	Materyal desteği	1
	Esneklik sağlanmalı	1
	Kazanım sayısı azaltılmalı	1
	Performans ölçütleri olmalı	1
	Seviye grupları	1
	Sosyal etkinlikler düzenlenmeli	1
	Çok yönlü gelişim sağlanmalı	1
	Velilerin çocuklarda daha fazla ilgilenmesi	1

Alınan yanıtlar öğretmenlerin destekleme ve yetiştirme kurslarının daha etkili ve verimli olması için çok sayıda farklı öneri getirildiğini göstermektedir. Örnek yanıtlar kapsamında araştırmaya katılan tüm öğretmenlerin görüşleri paylaşılmıştır.

Hafta sonu açılması güzel olabilir, ama hafta sonu da öğretmenler için gönüllülük esasına dayanarak açılmalıdır. Okullar DYK öğretmenlerini kendi içlerinde değiş-tokuş yapabilmelidir. Öğrenciler de kendi okullarında ve dersliklerinde değil, hafta sonu farklı okulların dersliklerinde eğitim görebilirler (Görüşme kaydı: K1)

İhtiyaç analizleri yapılarak nelerin iyileştirilmesi gerektiğine karar verilebilir, gerekli mevzuat değişiklikleri yapılabilir (Görüşme kaydı: K2)

Bana hafta sonu olması daha mantıklı geliyor. Kurs şeklinde açılması değil de dersane metodu şeklinde olmalı. Çünkü hafta içi kurslara katılıp, bir de üzerine dershaneye giden öğrenciler oluyor. Bir de bence tüm branşlardan kurs açılabilmeli (Görüşme kaydı: K3)

Daha etkili ve verimli olması için en başta, öğrencinin isteğinin artması lazım, öğrencinin en başta iyi güdülenmesi gerekiyor, kendisinin istemesi gerekiyor, bu zorla olacak bir şey değil. 'Daha fazla soru çözmem gerekiyor, daha fazla ders dinlemem gerekiyor' demesi lazım, bunun için de dediğim gibi öğrencinin iyi bir şekilde ikna edilmesi gerekiyor (Görüşme kaydı: K4)

Verimsiz geçtiği düşünülen hafta içi kursları hafta sonları yapılabilir. Kurslara katılacak öğrencilerin belirlenmesinde özellikle devamsızlık yapmayacak öğrencilerden sınıflar oluşturmalı, ileriki tarihlerde devamsızlık problemi yaşamamak açısından bu önemli. Bu durum kursun genel başarı düzeyini olumsuz etkilemekte. Ayrıca kursların kursiyer yetersizliğinden kapanmasına neden olmakta (Görüşme kaydı: K5)

Kurs sınıfları oluşturulurken öğrenci sayılarının az olması gerekiyor, bence hem derse hem kursa aynı öğretmenin girmesi daha faydalı olur. Hafta içi temel derslerden en fazla 2 ya da 3 dersten kurs yapılması bir kısım ana dersin kursunun hafta sonuna kaydırılması iyi olur. Hatta hafta içi bazı günler de beceri temelli yani Beden Eğitimi, Resim, Müzik vb. branşlardan kurs yapılması öğrenciyi rahatlatacaktır (Görüşme kaydı: K6)

Önerebileceğim en önemli şey kesinlikle destekleme ve yetiştirme kurslarının hafta sonu açılması, daha verimli olabilmesi için (Görüşme kaydı: K7)

Gerçekten potansiyeli olan öğrencinin katılımı zorunlu olmalı. En azından kurslar atölye sistemi şeklinde dersin her türlü materyalinin sağlandığı ortamlarda yapılmalı (Görüşme kaydı: K8)

Okulunda kendi öğretmeni yerine başka okulda görevli öğretmenin kurs vermesi ile olabilir. Kurs saatlerini ders saatleri gibi görmek yerine biraz daha esnek davranılabilir. Kurslarda konu ile alakalı föyler yardımları ile dersler anlatılabilir. Hafta içleri en fazla 3 temel dersten kurs yapılıp hafta sonu 1 gün kalan temel derslerden kurs yapılırsa ağır derslerin yükü toplam 6 güne dağılmış olur, hafta içi diğer 2-3 günde sosyal-sportif temelli branşlardan kurs yapılırsa öğrenci rahatlar, bu da verimi artırır zannımca, tabi bu benim fikrim (Görüşme kaydı: K9)

Kazanım sayılarının düşürülmesini öneririm ben, çünkü çok kısıtlı saatlerde çok fazla şey vermemiz isteniyor. Yani bu da pek faydalı olmuyor (Görüşme kaydı: K10)

Kurslarda görevlendirilecek öğretmenlerin seçiminin okul idaresine ya da öğrenci dışında eğitim paydaşlarından karar mercii durumundaki kişilere bırakılması bence daha mantıklı olur. Kurslarda görevlendirilecek öğretmenlerin seçiminde bir performans ölçütü olması iyi olur. Bir performans ölçütü de kursların verimliliğini belirlemek için yapılmalı, kurslar sonunda öğrenci başarısı ne kadar arttı bunu anlamak için (Görüşme kaydı: K11)

Kursların verimliliği için önerim gerçekten okul devam ediyormuşçasına takip çizelgesinin yapılması, velilerin uyarılması, bunun öneminin anlatılması ve öğrencilere gerekli kartasiyedir, evraktır, gerekli yardımcı kaynak desteğinin sağlanmasını öneririm ben. Öğrencilerin kurslara devamsızlık yapma sebeplerinin araştırılıp, kurslara devamlılığı sağlayacak yöntemler geliştirilmesini öneririm. Yani normal okul sürecindeki gibi devam devamsızlığın takip edilmesini öneririm (Görüşme kaydı: K12)

Birincisi destekleme ve yetiştirme kurslarında, bence seviye grupları oluşması gerekir. Neden, çünkü burada amaç çocukların seviyesine göre onlara bir şeyler vermektir, tabiri caizse nabza göre şerbet vermek, yani çocuğun durumuna göre, seviyesine göre, akademik başarısına göre bir yol haritası çizilebilir. En azından bu, kurslarda mümkün olabilmeli, önereceğim birinci şey bu. İkincisi kursların farklı bir yönetim altında ve daha disiplinli bir şekilde hafta sonları yapılmasını tavsiye ederim, çünkü birçok öğrencinin ücretli etüt merkezlerine ya da özel dersanelere hafta sonları gittiğini görmekteyiz. En azından bu belli bir Kurs Merkezi adı

altında ve daha profesyonel bir şekilde yönetilebilir. Hafta sonu kurslarında görev alan öğretmenlere daha fazla hizmet puanı verilebilir (Görüşme kaydı: K13)

Belirli aralıklarla sosyokültürel faaliyetler düzenlenebilir. Geziler düzenlenerek öğrencilerin motivasyonlarının artması ve buldukları çevredeki doğal ve tarihi güzellikleri tanımaları çevre ve tarih bilinci edinmeleri sağlanabilir. Uygulanabilir okullarda kursların bir kısmı hafta içi, bir kısmı hafta sonu yapılabilir, hafta içi bazı günlerde bu sosyokültürel faaliyetler yapılabilir, ya da sportif faaliyetlere yönelik kurslar yapılabilir. Kurslara yönelik materyaller, yardımcı kaynaklar ile kurslar desteklenebilir, benim önerilerim bunlar (Görüşme kaydı: K14)

Kendi branşım adına konuşayım mesela Türkçe için yani elbette ki paragraf testi çözdürülmeli, işte dilbilgisi testi çözdürülmeli, fakat sadece bununla kalmamalı yani dyk kursunun içerisinde kendi branşım için konuşuyorum, kitap okumada olmalı, işte şiir okumada olmalı, edebi sanatlarda olmalı yani hem eğitim öğretim sürecini tamamlamış oluyoruz bu şekilde, hem de çocuğun aslında daha fazla pencereden hayata bakmasını sağlamalıyız, hem de yani çok yönlü gelişimini sağlamalıyız (Görüşme kaydı: K15)

Daha etkili ve verimli olabilmesi için benim önerim etkili ve güçlü öğretmen veli iletişiminin sağlanmasını, velilerin de öğrencilerle yakından ilgili olmalarını, çocuklarını iyi takip etmelerini öneririm. Özellikle devamsızlığın bir şekilde önüne geçilmesi hususunda (Görüşme kaydı: K16)

BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Öğretmenlerin destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin görüşlerine dair ulaşılan sonuçların tartışılması, sonuçların değerlendirilmesi ve öneriler getirilmesi bu bölümdeki incelemeyle yapılmaktadır.

5.1. Tartışma

Aküzüm ve Saraçoğlu (2018), destekleme ve yetiştirme kursları hakkındaki araştırmada öğretmenler ve öğrenciler açısından yararlar olduğu yönünde sonuçlar elde etmiştir. Araştırmacılar destekleme ve yetiştirme kurslarının öğretmen ve öğrencilerde sosyal yaşamı sınırlandırdığını gösteren sonuçlara ulaşmıştır. Her iki araştırmanın sonuçları benzer nitelikte görünmektedir.

Sarıca (2018), destekleme ve yetiştirme kursları hakkındaki araştırmada yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla 33 öğretmenin katıldığı bir inceleme yapmıştır. Araştırmacının ulaştığı sonuçlara göre destekleme ve yetiştirme kurslarında motivasyon eksikliği, ulaşım ve beslenme gibi sorun alanları vardır. Akademik başarı ve mesleki gelişim ise destekleme ve yetiştirme kurslarının avantajları olarak belirlenmiştir. Her iki çalışmanın benzer sorun ve avantajlara dikkat çektiği görülmektedir.

Bozbayındır ve Kara (2017), destekleme ve yetiştirme kurslarında sorunlar ve öğretmen görüşleri çalışmasında okul derslerinin pekiştirilmesi için fayda sağlayan kursların aynı zamanda eğitimde fırsat eşitliği açısından katkıları olduğunu vurgulamıştır. Araştırmacılar destekleme ve yetiştirme kursları ile ilgili kaynak yetersizliği ve veli katılımı gibi sorun alanlarının öne çıktığını ortaya koymuştur. Yoğunlukla vurgulanan sorun alanlarının iki çalışmanın ayırt edici yönleri arasında olduğunu göstermiştir.

Nartgün ve Dilekçi (2016), Bolu ilindeki araştırmada destekleme ve yetiştirme kurslarının ders başarısını artırdığını ve öğrenci motivasyonunu olumlu yönde etkilediğini belirtmiş, kursların aynı zamanda öğrencilerin özgüven düzeyini artırdığını

ortaya koymuştur. Özgüven bakımından ulaşılan sonuçlar, araştırmacıların çalışmasına özgündür ve bu çalışmadan ayrılmaktadır.

Göksu ve Gülcü (2016), destekleme ve yetiştirme kurslarına dair öğretmen görüşleri çalışmasında kurslarda materyal eksikliği sorunlarının yaşandığı yönünde sonuçlar elde etmiş. Araştırmada öğretmenlerin kurslarında görev almasında ek ders getirisinin etkili olduğu tespit edilmiştir. Ortaokulların yanında lise seviyesini içerecek şekilde araştırma yapılması, çalışmalar arasındaki farklılıkların ortaya çıkmasında etken konumunda olabilir.

Canlı (2019), destekleme ve yetiştirme kursları hakkındaki çalışmada kurslara dair düşük bir miktar ücret alınması, bu sayede keyfi devamsızlıkların önlenmesi yönünde öneriler getirmiştir. Araştırmacının ulaştığı bu sonuç bizim çalışmamıza katılan öğretmenlerin de dile getirdiği ortak sonuçlar arasındadır.

Kurnaz ve Kasırğa (2021), Türkçe öğretmenleri özelinde destekleme ve yetiştirme kurslarını inceledikleri araştırmada müfredat ve motivasyon ile ilgili sorunlar yaşandığı yönünde sonuçlara ulaşmıştır. Ulaşılan sonuçlar, bu çalışmadan farklıdır. Yalnızca Türkçe öğretmenlerini içeren bir araştırma yapılması farklı sonuçları açıklamada etken konumundadır.

Durmaz, Özçelik ve Tek (2022), öğretmen görüşlerine göre destekleme ve yetiştirme kursları hakkındaki makalede 15 öğretmenin katıldığı bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonuçlarına göre destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında fırsat eşitliği, akademik başarı gibi avantajlara karşın devamsızlık, ulaşım, materyal eksikliği gibi sorun alanları bulunmaktadır. Bu çalışmada da benzer konular vurgulanmıştır.

5.2. Sonuç

Öğretmenlerin destekleme ve yetiştirme kursları hakkındaki görüşlerini ortaya koymaya yönelik çalışmada fırsat eşitliği sağlanması bakımından kursların gerekli olduğu yönünde sonuçlar ortaya koyulmuştur. Öğrencilerin akademik başarısının artması ve derslerde işlenen konuların pekiştirilmesi için destekleme ve yetiştirme kurslarının yararlı olduğu çalışmanın sonuçları arasındadır.

Destekleme ve yetiştirme kurslarının hafta içi ya da hafta sonu yapılması konusundaki öğretmen görüşleri, öğretmenlerin yaşadıkları deneyimlere göre farklı sonuçları ortaya çıkarmıştır.

Çalışmanın sonuçlarına göre öğretmenler, destekleme ve yetiştirme kurslarının öğrencilerin başarısına katkı sağladığını düşünmektedir. Bunun için öğrencilerin de çaba göstermesi gerektiği, öğretmenlerin dikkat çektiği konular arasındadır. Türkiye'de destekleme ve yetiştirme kurslarından temel beklentinin akademik başarıyı artırması olduğu öğretmenlerin vurguladığı sonuçlar arasındadır.

Araştırma sonucunda materyal eksikliği, ulaşım, devamsızlık, velilerin katılımı gibi konularda karşılaşılan örneklerin destekleme ve yetiştirme kurslarının katkısını düşürebilecek sorun alanları olduğu belirlenmiştir.

5.3. Öneriler

Öğretmenlerin görüşlerine göre destekleme ve yetiştirme kursları ile ilgili devamsızlıklar önlenmelidir. Katılım sağlamak için çok düşük bir miktar da olsa ücret alınması önerisi sunulmuştur.

Okullardaki materyal eksikliklerinin giderilmesi önerilmektedir.

Destekleme ve yetiştirme kurslarında derslerin yanında sosyal etkinliklere yer verilmesi önerilmiştir.

Velilerin çocuklarda daha fazla ilgilenmesi yönünde öneriler getirilmiştir.

Destekleme ve yetiştirme kursları ile ilgili performans ölçütlerinin uygulanması bir diğer öneri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

- Aküzüm, C. ve Saraçoğlu, M. (2018). Ortaokul öğretmenlerinin destekleme ve yetiştirme kurslarına yönelik tutumlarının incelenmesi. *Turkish Journal of Educational Studies*, 5(3), 97-121.
- Biber, A.Ç, Tuna, A., Polat, A.C., Altunok, F. ve Küçüköğlü, U. (2017). Ortaokullarda uygulanan destekleme ve yetiştirme kurslarına dair öğrenci görüşleri. *Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 103-119.
- Bozbayındır, F. ve Kara, M. (2017). Destekleme ve yetiştirme kurslarında karşılaşılan sorunlar ve öğretmen görüşleri temelinde çözüm önerileri. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 324-349.
- Canlı, S. (2019). Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin destekleme ve yetiştirme kurslarına yönelik görüşleri. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 8(2), 479-501.
- Çintaş, F. (2021). *Destekleme ve yetiştirme kursları hakkında fen bilimleri öğretmenleri, öğrenciler ve velilerin görüşleri: Erzurum ili örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Çoban, C. (2022). *Okulların acil durum yönetimi bağlamında covid-19 pandemi sürecinde öğretimin yönetimi uygulamalarının değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Durmaz, A., Özçelik, A. ve Tek, M. (2022). Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda destekleme ve yetiştirme kursları. *Social Sciences Studies Journal*, 8(102), 3032-3038.
- Eski, C., Gürol, M. ve Gül, M.K. (2021). Destekleme ve yetiştirme kursu 8.sınıf matematik dersinin öğrenci ve veli görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 59, 525-542.

- Göksu, İ. ve Gülcü, A. (2016). Ortaokul ve liselerde uygulanan destekleme kurslarıyla ilgili öğretmen görüşleri. *Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 153-171.
- Günbay, Ş. ve Sarı, İ. (2020). Destekleme ve yetiştirme kurslarına katılan öğrencilerin beden eğitimi ve spor tutumları, sportmenlik davranışları ve uygulama hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *Kastamonu Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 28(2), 910-930.
- Keskin, A. ve Kazak, E. (2020). Hafta içi uygulanan destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin öğrenci görüşleri. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 9(3), 820-844.
- Kozikoğlu, İ. ve Özcanlı, N. (2020). Destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri. *Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(30), 280-305.
- Kurnaz, H. ve Kasırğa, D. (2021). Destekleme ve yetiştirme kurslarına yönelik Türkçe öğretmenlerinin görüşleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(3), 708-725.
- MEB (2022). https://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_08/14121850_2021-2022_Destekleme_ve_YetiYtirme_E-KYlavuzu.pdf , Erişim Tarihi: 30.04.2023.
- MEB (2023). https://e-kurs.meb.gov.tr/Dosya/2022_klavuz.pdf , Erişim Tarihi: 01.05.2023.
- Nartgün, Ş.N. ve Dilekçi, Ü. (2016). Eğitimi destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 22(4), 537-564.
- Özer, B., Doğan, S. ve Çetin, İ. (2022). Taşınmalı eğitim veren devlet ortaokullarında destekleme ve yetiştirme kursları. *Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(33), 176-196.
- Sarıca, R. (2018). destekleme ve yetiştirme kurslarına yönelik öğretmen görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(221), 91-122.

- Topçu, İ. ve Ersoy, M. (2019). MEB destekleme ve yetiştirme kurslarının öğretmen görüşleri kapsamında değerlendirilmesi. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 10(3), 61-75.
- Türküresin, H.E. (2018). Destekleme ve yetiştirme kurslarının öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre incelenmesi: Kütahya ili örneği. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 73-85.
- Uğurlu, F. ve Aylar, F. (2017). Destekleme ve yetiştirme kurslarına yönelik öğretmen öz algı ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(1), 28-43.
- Uğurlu, F. ve Aylar, F. (2021). Destekleme ve yetiştirme kurslarında görevli öğretmenlerin kurslara yönelik öz algı düzeylerinin incelenmesi: Ordu ili örneği. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 92-114.
- Ünsal, S. ve Korkmaz, F. (2016). Destekleme ve yetiştirme kurslarının işlevlerine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 87-118.